

טשענאטאזער צייטונג

אָנשטאָט פֿון דער צייטונג
פֿון דער צייטונג
פֿון דער צייטונג

פֿרייז פֿון דער צייטונג
פֿון דער צייטונג
פֿון דער צייטונג

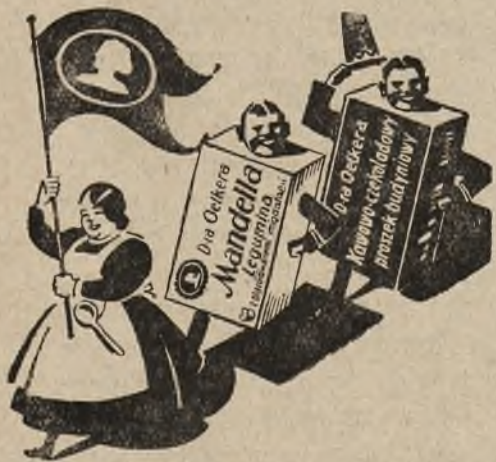
פֿון דער צייטונג
פֿון דער צייטונג
פֿון דער צייטונג

Piątek, 4. 15 marca 1935

ליכט-צינדן 5.25

פֿרייטאָג פֿ' ויקרא י' אדר ב' תרצ"ה.

2 נייע

צטקער פֿירינגס
ד.ר. א. ע. ט. ק. ע. ר.

פערטרעטונגען אין אלע גרעסערע שטעט
פון פֿירלעך.

עס ווערט געווכט אַנ'אינטע-
ליגענט קוואַליפֿיצירט פֿרייליין

צו אַנ'אנדערטעאלב-יעהריג קינד
J. Goldstein, II Aleja № 32.

וויכטיג פֿאַר דאַמען:
די נייסטע מאָדערנסע דאַמפּ = אַפּאַראַטען ווי אויך
עלעקטרישע אַפּאַראַטען צו לאַנגדויערענדע
אַנדלעציעס אין נאָר פֿערמאָן אין דעם לאַנג-יעהריגען
בעוואוסטען פֿרייז-אַנשטאַלט
„סאַניטאַט“, 1 אַלעז 7 אַ:
וויסטו האָבען א שעה אַנדלירטען קאַפּ
פֿעזוך דעם ערשטקלאַסיגען אַנשטאַלט „סאַניטאַט“.
מאַסיגע פֿרייזען.

FABRIKARIA, PRALNIA CHEMICZNA „KRYSZTAŁ”
ul. Berka Joselewicza 2.
מיר נעמען אַן צו האַשען קראָגענס מיט לאַנג-דויערענדע
שפּיגעל-גלאַז, אויך נעמען מיר אַן **כעמיש** צו רייניגען און
צו פֿאַרבען אַלערלעך קלירונג.
ספּעציאַליטעט: 1) פֿאַרבען לעדערנע קורטקעס,
2) דעטשירען (אַרויסנעמען פֿלעקען און וואַשען).
אַכטונג: פֿלעקען ווערען אַרויסגענומען אויפֿן אָרט

Dr. med. H. Polak
choroby oczu
przeprowadziła się na
ul. N. Marji Panny 32.
Przyjmuje od 9—1 i od 4—7.

Szkoła tańców
baletm. K. KOSTECKIEGO,
w lokalu własnym Waszyngtona 6.
Przyjmuje zapisy na kursy, lekcje po-
jedyńcze codziennie od 10 rano do 10 w.
אַכטונג: שבת ד. 16 און דינסטאָג ד. 19
(פֿורים) פֿראַקטישע לעקציעס פֿאַר יודישע
געזעקשאַנס אָנהויב 8 אָקטאָר.
לעצטע מוואָק-שלאַגערס. צונענגליכער אַנצאָל.

דעם ה' אייזיק זיידמאַן צום טויט פון זיין פֿרוי
חנה נ"ע
דריקט אויס דעם טיעפֿסטען מיטגעפֿיהל.
אדאָלף עפשטיין

פֿייערלעשער = זאָל.
אַנפֿיהרער: י. ביאַלקאוויטש און א. אַבראַמאָן.

א.סאמבערג
נאָר 1 פֿאַרשטעלונג
פון וועלט-בעריהמטען פֿאַלקס - אַרטיסט
וועלכער קומט פון זיין וועלט - טורנע
דינסטאָג, ד. 19 מערץ (פֿורים) אָנהויב 9 אָווענד
אַרבייטסלאַזער
סאַמבערג'ס טרוימף!
פֿרעכטיגע מוזיק, טענץ
מאַסען-סענצעס!

ביגע-רעפֿאַרטאָש אין 3 אַקטען (9 בילדער) פון מאַרטי ווערמא.
דער אַנסאַמבל (לויט א"ב): אויך פֿערל, אַבראַמאָן אַבראַם, ביאַלקאוויטש חנה, ביאַלקאוויטש ישראָל
בלאַס אַבראַם, גאַוואַווי, וויינבערג יעקב, מאַנדעלבלעט יעקב, סאַמבערג אייזיק.
רעזי: א. סאַמבערג. ביהנע-לייטער: א. בלאַס.
ביזעסען-פֿאַרשפּרעקוּף אין דרוקעריי פון ה' באַטשאַן.

אַ האַרציגען פֿלייבט = געזונד
ווינט איך אלע מינע בעקאַנטע, הברות און פֿאַמיליע
צו מיין אַפּפּאַהרען נאָך אַרץ-ישראָל
פֿלומה גרואַל.

שבת, דעם 16. מערץ אין פֿייערלעשער-זאָל
דער יעהרליכער

„טאז"באל
מאַסען אַטראַקציעס.
איינגאַנג נור געגען איינלאָדונגען.
איינלאָדונגען שיקט אַרויס לויט פֿערלאַנג די „טאָז“ קאַנצעלאַריע טעל. 17 56.

SAMUEL KATZ
ul. N. Marji Panny 20 (I piętro, front) tel. 22-12.
POWRÓCIŁ
i poleca na sezon wiosenny swoją wykwinną robotę według
najnowszych modeli paryskich i wiedeńskich.

קירושנער, קאַפּעלישען-היטעלמאַכער-צעד

**שבת, ד. 30 מערץ אין זאָל פון האַנדלענער-
קנע-פֿערבאַנד, אַלעז 12 קומט פֿאַר**

אַ פֿערוויילונגס = אווענער

מיט איבערראַשענדע אַטראַקציעס.
הערליכער אַרקעסטער.
פֿייער ביליגער בופּעט.
פֿילעטען שוין צו בעקומען ביי פֿרוי ב. ענוועל, אַלעז 12.

W niedzielę, dnia 17-go marca 1935 roku
o godz. 4 pp. w pierwszym, a w drugim terminie o g. 5 pp.
odbędzie się
Doroczne Walne Zebranie
Członków Klubu Szachistów
w lokalu własnym przy ul. Wilsona
Porządek dzienny: 1) Zagajenie. 2) Wybór przewodniczącego.
3) Sprawozdanie z działalności i kasowe. 4) Wybory władz.
5) Wolne wnioski.

וונטאָג, ד. 17 מערץ ד. י. 30-33 נאַכמיטאָג
אין אייגענעם לאָקאַל, פֿילסודסקי וואָ
די אַלגעמיינע פֿערוואַמלונג
פון די מיטגלידער פון „גמילת חסד”

טאָג-אַרדונג: 1) ערעפֿונג, 2) וואָל פון אַ פֿאַרזענדען, 3) בעשטעטיגען
דעם בילאנס פֿאַרן יאָהר 1934, 4) וואָלען פון 3 פֿערז. מיטגלידער אַנשטאַט
די אַרויסערשטענדע ה"ה: 5. שוויאטלי, 6. מיענטקעוויטש, א. פֿראַסקוראָווסקי.
5) וואָלען פון 3 מיטגל. אין דער רעזולטאַט קאַמיסיע. 6) פֿרייע פֿאַרשלאָגען.
בעמערקונג: אויב עס וועט נישט קומען די געניגענדע צאָל מיטגלידער, וועט די פֿערוואַמלונג פֿאַר-
קומען 4 נאַכמ. גלייט ביי יעדער צאָל אַנדערענדע.

אונזער פֿערוואַלטונגס-מיטגלידער ה' אייזיק זיידמאַן צום טויט פון זיין פֿרוי
חנה נ"ע
אונזער טיעפֿסטען מיטגעפֿיהל
פֿערוואַלטונג פון קליינהענדלער-פֿעראייין
בערעק יאָסעפֿוויטש 8.

וויצעלון:
רינסטאָג ד. 19 מערץ אין אייגענעם זאָל
קומט פֿאַר דער גרויסער טראַדיציאָנעלער
קאַסטימען פֿורים = פֿאַל
איינגעאַרבעט
דורכ'ן
הערליכע דעקאָראַציעס. - עפּעקספּולע אַטראַקציעס. - אָנהויב 10 אָווענד.
די געסט, וועלכע האָבען צוליעב נישט-פֿאַרגעזעהענע סיבות נישט דערהאַלטען קיין איינלאָדונג-
ווערען געבעטען אַזאַלכע אַבזונדעמען ביי דער קאַסע.

אונזער ליעבע טאַכטער **פֿריינדל**
צו איהר פֿערלאָבונג מיט ה' מרדכי וועבערמאַן
ווינטען מיר אייביג דויערענד גליק
עלסערן און געשוויסטער טויבענפֿלאַט
צו דער פֿערלאָבונג פון פֿרל. **פֿריינדל טויבענפֿלאַט** מיט ה'
מרדכי וועבערמאַן ווינטען מיר פֿיעל גליק און אייביגע צופֿרידענהייט.
די עלטערן ווינטען מיר נחת צו האָבען פון זיי.
ג. באַטשאַן און פֿרוי.
צו דער פֿערלאָבונג פון אונזער ברודער-טאַכטער **פֿריינדל טויבענפֿלאַט**
מיט ה' **מרדכי וועבערמאַן** ווינטען אַ הערצליכען מול-טוב און אַ גליקליכע
צוקונפט.
עמנואַל ליבערמאַן און פֿרוי.
צו דער תּנאים פון פֿרל. **פֿריינדל טויבענפֿלאַט** מיט ה' **מרדכי**
וועבערמאַן ווינטען דעם יונגען פֿאַר אַ הערצליכען מול-טוב און די עלטערן
פֿיעל נחת.
שמעון באַטשאַן און פֿאַמיליע.

מיין פֿריינד **יעקב בערמאַן** צו זיין חתונה מיט פֿרל. **דאָראַ פֿראַדעלסקאַ**
אַ האַרציגען מול-טוב און אַ גליקליכע צוקונפט ווינטען
נסע ליבערמאַן.

צו דער פֿערלאָבונג פון פֿרל. **רודא דרעסלער** מיט ה' **פֿייוויל ווייסמאַן**
(קאַניעפֿאַל) ווינטען אַ האַרציגען מול-טוב, די עלטערן - פֿיעל נחת.
פֿאַמיליע בענעט.

אַ האַרציגען מול-טוב ווינטען מיר אונזער ליעבען זון **אַלח' קאַפֿיל** צו זיין פֿערלאָבונג
מיט פֿרל. **פֿריידה לאָקס** זאָל אויך דער ליעבער גאָט געבען פֿיעל גליק און צופֿרידענהייט
און אייער עתיד זאָלס איהר בויען אויף די בערג פון ציון.
עלסערן און געשוויסטער אייזיקעוויטש.

פֿיליגסטע קוועלע
פֿירונג-וואַינונג: אַלעז 8
וויסטו שפּאַרען געלד אין קויפֿען **מאַנפֿאַקטור-סחורות**
די בעסטע
ביליגער ווי איבעראַל - קויף נאָר אין דער בעקאַנטער פֿירמע פון
משה נורעלמאַן, אַלעז 8
(פֿירונג-וואַינונג)
דאָס געשעפט איז פֿערזעהען צום זומער-סעזאָן מיט אלע סאַרטען מאָדערנע סחורות: אויף
אַנציגער, זומער-פֿאַלשענס, קאַסטימען, ספּאַרט-סחורות אויף קינדער-
אַנציגלעך, שטרייף-הויזען, ווי אויך אלע אַנדערע סאַרטען סחורות.
פֿאַר שניידער ספּעציעלער ראַבאַט.
קומט און איבערצייגט אייך.
מ. נורעלמאַן, אַלעז 8, פֿירונג-וואַינונג.

Zakłady Przemysłowe S. Rajchman i N. Rozencwajg
Spółka Komandytowa
Częstochowa, Tartakowa 15/29, telef. 24-20.
polecają:
posadzkę dębową na podłogi
w wyborowym gatunku
PO CENACH BARDZO PRZYSTĘPNYCH.
Dostawa wszelkiego drzewa budowlanego i stolarskiego.

Towarzystwo Handlowo-Przemysłowe
„JAKOB GUTMAN” SPÓŁKA AKCYJNA
Oddział w Częstochowie, Piłsudskiego 35.
telefon 11-21.
Poleca ze składu:
Żelazo handlowe, przemysłowe i budowlane
Belki żelazne (tregry)
Blachę i bednarkę
Rury gazowe, wodociągowe i kotłowe.

נאציזם

לאטעריע לטובת די קרבנות פון דער

פערפלייצונג.

פון פערשידענע געגענדען פון לאנד
זענען אנגעקומען אלערמירענדע ידיעות
וועלכע א נייער פערפלייצונג פון די
טייכען. צום גליק האט די פערפליי-
צונג נישט אנגענומען קיין גרויסע
כאראקטער און די באליבטע רעגונגס-
מיטלען האבען זיך ארויסגעוויזן פאר
גענוג.

דאגענען מוז מען נאך ווייטער
ארויסהעלפן די קרבנות פון דער פאר-
איהרגער פערפלייצונג. א דאנק די
ביזאציע פערמיהונגן האט מען
נישט איין עקזיסטענץ אנגעראטעווען.

די נויטיגע סומעס זענען אבער אזוי
גרויס, אז מען מוז אויסוועלן וואס
אמאל נייע הכנסה-קוואלען, כדי צו
פערשפאנען די נויטיגע סומעס.

אייער פון די דאזיגע קוועלעס איז
די פאנטען-לאטעריע, וועלכע ווערט
אינגעפירט דעם - לויט דער אינציע-
טיוו פון דער בעקאנטער האלענדישער
עסקנית פרוי ווימאר דע לא העי -
דורך דעם צענטראלען היילפס-קאמיטעט
לטובת די קרבנות פון דער פערפליי-
צונג.

די פרייטאג'דיגע יצונג פון שטאדט-ראט.

פערזאנלעכע פרייטאג איז פארגעק-
מען די צווייטע יצונג פון שטאדט-ראט,
כדי אויסצוועהלען די שטאדט-פערזאנ-
לעך. ד.ה. א פרעזידענט, וויצע-פרעזי-
דענט און 5 לאוויקעס.

די פערזאנלעך האט געפערט מיט
א קורצער רעדע פרעזידענט מאקס-
וויטש, וועלכער פערבט אלס פארוי-
צענדען פון דער וואהל-פערזאנלעך דעם
ראטמאן דר. מיקולסקי. דער לעצטער
לאדענט דאן איין פון פערזידענט די
ראטמערער מ. קאנס (פ.פ.ס.) און אדווי-
קלע (ד.ד.).

עס ווערט דאן פארגעלעזען דער
טאג-ארדנאנג און דער פארויזענדער
פארזידענט א קורצע הפסקה, בעת
וועלכער די ראטמערער דארפן אויס-
פירן די וואהל-צעלען.

כדאי צו בעמערקען, אז דער אינציע-
גער כאדעקישער ראטמאן פלוטש, וועל-
כער האט אויף דער ערשטער שטאדט-
ראט-יצונג געשטימט פאר'ן ענדעקישען
קאנדידאט, איז דאסמאל ארויסגעטרעטען
מיט אן'ערקלערונג, אז ער וועט זיך
נישט פערטיליגען אין די וואהלען.

נאך דער הפסקה ווייזט זיך ארויס,
אז קיין שום גרופירונג האט נישט
וועט אונז נישט צוגעמען די 20 זא-
טעס און קיין האנדווערקער-קארטע-
סיי ווי נישט געפאן?

די קאמיטעט-לייט האבען אבער גאר-
נישט געקענט העלפן. אמאל, זיי הא-
בען אונז מיטגעהאלפן געבען א קרעכץ
אבער משה נישט. יא, זיי האבען צו-
געזאגט זיך צו בעמיהען צו שיקען א
לעצנאציע קיין ווארשא צום צענטראל-
ען קאמיטעט פון יודישער מלאכה,
אז יענע זאלען זיך שווערן זיין אין
מיניסטעריום, דאס די גזירה זאל בטל
ווערן. דערווייל אבער מוזען מיר די
פאפירען מיט פאסט-מארקען און צו 20
זאטעס אונטערשיקען קיין קעלץ אין
דער האנדווערקער-קאמער.

האב איך געטראכט עטליכע טעג,
זיך בערעטען מיט'ן סעקרעטאר פון
האנדווערקער-פערבאנד, שאלע עצה גע-
ווען מיט גוטע פריינד, ביז ענדליך
כ'האב בעשלאסען אונטערשיקען די
פאפירען קיין קעלץ מיט א געבארגטען
20 זל. שטיק, וואס כ'האב זיך פער-
מליכטעט אפצוגעבען ביים קומענדען
סעזאן און זיך אונטערגעגעבן ווארטען
מיט הארץ-קלאפעניש.

דער טייערע איז אבער נישט אזוי
שרעקליך, ווי מען שטעלט זיך איהם
פאר. אין עטליכע טעג ארום האט מען
מיר געמאלדען, אז מיינע פאפירען זע-
נען מיט מזל בעשטעטיגט געווארען
און ווערען צוריקגעשיקט צו דער סטא-
ראטטווע, אלא וואס דען - דעם פאסט
האבען זיי פערגעסען צוריק צו שיקען
און אהן דעם וועל איך דאך ווידער
נישט קאנען ארויספערקומען די קארטע.
האט זיך אנגעהויבען א קארעספאנ-
דענץ גאר אויסמיני, נאך שרייב אהין,
זייערע פערזאנלעכע פרייטאג איז פארגעק-
מען די צווייטע יצונג פון שטאדט-ראט,
כדי אויסצוועהלען די שטאדט-פערזאנ-
לעך. ד.ה. א פרעזידענט, וויצע-פרעזי-
דענט און 5 לאוויקעס.

די פערזאנלעך האט געפערט מיט
א קורצער רעדע פרעזידענט מאקס-
וויטש, וועלכער פערבט אלס פארוי-
צענדען פון דער וואהל-פערזאנלעך דעם
ראטמאן דר. מיקולסקי. דער לעצטער
לאדענט דאן איין פון פערזידענט די
ראטמערער מ. קאנס (פ.פ.ס.) און אדווי-
קלע (ד.ד.).

עס ווערט אויך צוגעגרייט די קמחא
בעפעלקערונג.
דאן ווערט אויך צוגעגרייט די קמחא
אקציע, אזוי, אז עס איז צו האפען,
דאס די היינטיגע פסח-אקציע פון
דער קהלה וועט געקוינט ווערן מיט
ערפאלג, נאטירליך אויב די יודישע
בעפעלקערונג וועט איהר קומען צו-
הילף.

מיר מוזען האבען א יודישען לאו-
ניק און דאס קאן נאר קומען דורך א-
אויפריכטיגע פערשטענדעניג צווישען
אלע יודישע ראטמערער.

די היינטיגע פסח-אקציע.

א סך לעזער וועלען זיך וואונדערן
וואס מיר בעריהרען די פסח-אקציע נאך
פאר פורים, האבען מיר דערויף א-
ענטפער: אז גלייכער פריהער ווי שפע-
טער און איבריגענס האט אונז די
פאראייניגטע אקציע בעוואויגען, אז
מיר זאלען וועגען דעם רעדען בעציי-
טענס.

אלע געדענקען נאך דעם סכסוך,
וואס איז פאראיאהרען ארויסגעקומען
צווישען דער קהלה מיט'ן בעקער-צעך
און וועלכע קאנסעקווענצען דאס האט
מיטגעשליפט מיט זיך.

ווי מיר דערווייטען זיך, האט די
קהלה זיך בעמיהט היינאגער די פאר-
יאהריגע געשעהענישען אויסצומיידען
און שוין א לענגערע צייט, ווי עס
פיהרען זיך אונטערהאנדלונגען צווישען
דער קהלה מיט'ן בעקער-צעך וועגען
דעם מצות-אויספאק און וועגען דער
מעגליכקייט פון בעקומען א געוויסע
סכום אויף קמחא פאר דער ארימער
בעפעלקערונג.

דאן ווערט אויך צוגעגרייט די קמחא-
אקציע, אזוי, אז עס איז צו האפען,
דאס די היינטיגע פסח-אקציע פון
דער קהלה וועט געקוינט ווערן מיט
ערפאלג, נאטירליך אויב די יודישע
בעפעלקערונג וועט איהר קומען צו-
הילף.

האנדווערקער-קארטע...

נישט קיין פערלייטען.

געוואויר א וויכטיג נייעס, דיינע: אז
לויט א פערזאנלעך פון דער קעלצער
האנדווערקער-קאמער מוזען מיר דער
זערע פאפירען אוועקשיקען אין דער
„איובע“, וועלכע וועט ערשט בעשטי-
מען ווער ס'קאן יא בעקומען א האנד-
ווערקער-קארטע און ווער נישט; דער-
ביי דאך יעדער איינער פון אונז,
אויסער פאסט-מארקען נאך בעזאהלען
20 זאטעס פויליש געלד און ביי דעם
אלעס איז דאס בעקומען די האנד-
ווערקער-קארטע, אזוי צו זאגען, ערשט
„וואנטליווע“, ווייל לויט ווי ס'זעהט
פאר דער סטאטוס און ווי דער קאמי-
טעט האט ידיעות, ווערען געפאדערט
אזעלכע זכיות, וואס קיינער פון אונז
האט עס נישט. מען האט, למשל, גע-
פאדערט אויסער א פאסטעט פון 1927
יאהר אויך אז מען האט געזאגט כל
ערליי פאדאקטעס, אדער אז מען איז
פערעגיסטירט אין די ביכער, דאס
מען פיהרט א מלאכה, נ, ווי געפאלט
אייך די בשורה! האבען זיך חברה א-
געוויבען בונטעוועלן און סענה'ן: פאר-
וואס האט איהר אונז דאס פריהער
נישט געזאגט, וואלטען מיר מוחל גע-
ווען די גאנצע חתונה; אט האבען מיר
פערלירען אזוי פילע געלד און יעצט,
ווען מיר האלטען שוין ביים סוף ווייזט
זיך גאר ארויס, אז ס'הויבט זיך נאך
נישט אן... און פון וואנען וועלען מיר
נעמען נייע 20-ער זאטעס, און אז מען
וועט זיך שוין יא בארענען 20 זאטעס,
טא ווא איז די זיכערהייט, אז מען

פערשאפט זיך קוים מיט צרות די
אלע דאקומענטען האב איך זיך אוועק-
געזעצט ווארטען אויף דער דעציזיע
פון סטאטוסטוא. און פערגעסט נישט,
אז יעדער טריט קאסט געלד; דא מאר-
קען, דארט גלאט אבזאהאלטונגען, הכלל,
וואו מען ריהרט זיך איז אלץ געלד
און געלד... זיך איך און ווארט אויף
דער גלייכער מינוט.
ס'איז שוין געלד ענדע 1934 און
מען הערט נישט און מען זעהט נישט,
און מיר ווייטען דאך, אז טאמער פער-
שפעטיגט מען דעם סטריק, ד.ה. אז
טאמער איז נישטא קיין דעציזיע ביי
צום 1 סעפטעמבער 1935, איז אלץ פער-
לירען. האלט איך דאך אין איין לוי-
פען צום סעקרעטאר פון די האנדווער-
קער, וועלכער האט פאר מיר איין
ווערטיל: זייט רהיג, ס'וועט אלץ זיין
אין ארדנאנג! סוף כל סוף האב איך
זיך טאקע דערווארט, קומענדיג אמאל
איהם, טרעף איך א'איינלאדונג כ'זאל
זיך שטיין זיין אויף א פערזאנלעך
אין באנק ספולדעלטש, וואו מען וועט
רעדען וועגען די האנדווערקער-קאר-
טען.

אויף דער פערזאנלעך האב איך
געטראפען נאך א צעהנדלינג אוועלכע
„גלייכע“, ווי איך, וועלכע האבען
געגארט צו הערען דאס אמאל'ע ווארט.
ביים פערזידענט-טיש זיצען די קאמי-
טעט-מיטגלידער, וועלכע מישען עפיש
אין פאפירען און ענדליך ווערען מיר

וואס קיין שטאדט-פרעזידענטען זענען
דארט פריהער נישט געוועהלט געווא-
רען.

די ענדעקישע גרופירונג ערקלערט
דאן, אז זיי האבען גארנישט געגען דעם
צוטרעטען צו די ווייטערדיגע פונקטען
פון טאג-ארדנאנג. דאס פרעזידענט האט
אבער אנגענומען אנ'אנדערע שטעלונג
און דער פארשלאג פון ראטמאן קאז-
מיטשטאק איז דערווייטערט געווארען.
דערמיט האט זיך די פרייטאג'דיגע
יצונג געענדיגט. יעצט וועט די וואי-
וואדטווא בעשטימען דעם טערמין פון
דער דריטער און לעצטער וואהל-פער-
זאמלונג. אויב אויך די דאזיגע יצונג
וועט נישט געבען קיין רעזולטאט, וועט
אונזער שטאט בעקומען א נאמינירטען
פרעזידענט.

די פ.פ.ס. פארקאציע אין שטאדט-ראט
האט דעם פרעזידענט מאקס-וויטש
צוגעשיקט א רעקלאמאציע, פערלאנגענ-
דיג צו אנערקענען אלס אונגלייט די
שטאדט-ראט-יצונג, וואס איז פארגעק-
מען דעם 8 ד.ה. די פ.פ.ס. פארקאציע
מאקס-וויטש איהר בריעף דערמיט, וואס
דאס פרעזידענט פון דער פערזאנלעך
האט דערווייטערט דעם פארשלאג פון
פ.פ.ס. וועגען וועהלען א וויצע-פרעזי-
דענט און לאוויקעס טראצדעם, וואס
די וואהלען פון פרעזידענט זענען נישט
צושטאנדגעקומען.

די רעקלאמאציע פון דער פ.פ.ס.
פארקאציע אין שטאדט-ראט, צוזאמען מיט
די בעמערקונגען פון פארויזער פון דער
פערזאנלעך פולק, דר. מיקולסקי, ווערען
איבערגעשיקט אין וואוועאדזשען אט
אין קעלץ, וועלכער וועט די רעקלאמא-
ציע דערווייטערן אדער צווענטעלע
אנערקענען אלס אונגלייט די פארגע-
קומענע שטאדט-ראט-יצונג.

ה' ווילהעלם זשעריקער - מיטגליד פון דער אפערלאציע-קאמיטע ביי דער קעלצער מינאנס-קאמער.

דער וויצע-פרעזענט פון קליינהענדלער-
סעראין (בערקא יאסעלעוויטש 9) און
בעקאנטער געזעלשאפטליכער טהורע ה'
ווילהעלם זשעריקער איז דורכ'ן פינאנס-
מיניסטעריום נאמינירט געווארען אלס
מיטגליד פון דער אפערלאציע-קאמיטע
ביי דער פינאנס קאמער („איובא סקאר-
באזא“) אין קעלץ.

דאס נאמינירען דעם אויסגעפירטען
פלי-טהורע ה' ווילהעלם זשעריקער
אויפ'ן דאזיגען פערזאנלעכען אט
האט ארויסגערופען גרויס צופרידענהייט
צווישען דעם הינען יודישען סחר'טום
בכלל און ביי די קליינהענדלער בפרט.

טיכמאסט" בעשטעלען א שילדעל און
אויפהענגען פאר'ן טויער. אבגעפער-
טיגט זיך מיט דעם ענין, בין איך ווי-
דער חוועק אין מאגיסטראט, אויפגע-
ווקט דעם קאנטראלער און איהם מודיע
געווען, אז ביי מיר איז שוין פערהאן
א שילדעל און - נאך דיר די סטעמפל
מארקע און גיב מיר שוין ענדליך די
האנדווערקער - קארטע. ענטפערט ער
מיר רהיג, אז ער וועט צוערשט זיין
אויף א קאנטראלע און זעהען צי דאס
שילדעל ענטשפערט דעם סטאטוס.
הקיצור, איך האב איבערגעגאבייט
עטליכע מאל די שילדעל לויט'ן פלאן
פון קאנטראלער, בעזאהלט דעם מא-
לער און ווארט נאך אלץ אויף דער
קארטע.

דער סוף פון דער גאנצער געשיכטע
איז, אז פאר'ן 15 שערפיען 1934 האב
איך לויט דער אויפגאבע פון קאמי-
טעט פאר מלאכה איינגעבען אויף א
האנדווערקער-קארטע, בעזאהלט דאס
גאנצע געלד, וואס כ'האב פערדינט
אין סעזאן און נאך שולדיג געבליבען
א גרויסע סומע, וואס כ'וועל מוזען
אפברייטען דעם צווייטען סעזאן, גע-
לעפען, געשטייטע, געהאט קרענקונג,
עגמח'נש, זיך געמעהט ביי מענשען,
אנגעוואנדען פראטעקציע, אויסגענוצט
אלע „פלייצעס" און היינט, דעם 15
מערץ 1935 האב איך ענדליך א צוואג
צו בעקומען, אבער פארט נאך נישט
בעקומען די האנדווערקער-קארטע.
איבערגעגעבען צום דרוק דורך -
סמאל

יחיא אל

פרעה דער חכם אין אחשוורוש -

דער טפש.

(פורים-פילאָזאָפיע).

עס האט מיך תמיד געפאלן די קשיא: פארוואס דעם יום טוב פון יציאת-מצרים פייערן מיר אַכט טאָג מיט גרויס פא-ראד, ביי אַ טיש, געדעקט מיט כלי-טוב, פראָוועט מען אַ סדר, ביי וועל-כען ס'וועט די גאַנצע משפחה אין יום-טוב'דיגע מלבושים. מ'זאָגט די הגדה, וועלכע דערפֿערהלט ווענען די יודישע צרות אין מצרים, ווי פרעה דער אכזר האט די יודען געצווינגען צו שווערער אַרבייט: בחור - צו קאַלף-איינזעצן, פלכנים - צו ציגעל-אַרבייט. (היינט וואָל-טען אַ סך יודען צופרידען געווען, ווען זיי קענען בעקומען כאָטש אַזאַ אַר-בייט...) און נור דורך נסים זענען זיי אויסגעלייט געווארען.

דאָנענען פורים, ווען עס איז יודען געשעהן דאס גרויסע נס, נאכ'ן בע-שטימען דעם טאָג דורכ'ן מלך אחשוורוש אין וועלכען אַלע יודען פון פרס ומדי זאָלען אומקומען. איז-נהפוך הוא - די גזרה בטל-געווארען און האט פון מיט זיין חברותא זענען אויפגעהאנגען געווארען - האט דאָן געדאַרפט פורים זיין אַ גרעסערער יום טוב, ווי פסח? לופף-אַבער איז די גאַנצע פורים-פייערונג - אַ קאָמעדיע. נישט עס ווערען געמאַכט בעזונדערע צוגרייטונגען; אויך דאס ליינען די מגילה אין דער שוהל קומט פאַר ביי אַ קאָפּעריי און טיפּעריי מיט די פיס. די איינציגע סעודה, וועלכע ווערט אין פורים געפראָוועט, זעהט אויך אַנדערש אויס, ווי ביי אַנדערע ימים טובים, ווי די גמרא זאָגט: "חייב אדם לבסומי בפורים" - ס'איז אַ מצוה דאמאלס זיך אָנגעשיכור'ן.

שטעלט זיך, בכּן, אַ פראָגע: מיט וואס האט זיך פורים פֿערוינדיגט גע-גען אַלע אַנדערע ימים טובים, וואס ער ווערט גרינגעשטעלט און געפראָוועט ליינענאָר? צוויי האט דאס געדויערט 210 יאהר. בעת ס'האָבען געוועלטיגט מעהרערע פרעה'ס במשך עטליכע דורות, ביז עס איז געקומען משה, וועלכער איז אויפ-געצויגען געווארען אין פרעה'ס הויז, צוגעזעהען דאס רחבות'דיגע לעבען פון די מצרים און די אונטערדריקונג פון זיינע ברידער. אַט איהם, משה'ן, איז ערשט דורך פילע מיה און נסים געלונגען צו בעפרייען די יודען פון גלות. דעריבער פייערן מיר יעדען פסח דעם זמן חרותנו מיט גרויס פאָרד.

אַנדערש אָבער איז פורים. אַט דאָ טאָמט די גזרה און איהר בטל ווע-רען פון אַ קאָפּיר פון אַ מלך טפש. אחשוורוש, דער טפש, האט זיך פון יעדען געלאָזט בעאיינפלוסען און אי-צוויי האט דאס געדויערט 210 יאהר. בעת ס'האָבען געוועלטיגט מעהרערע פרעה'ס במשך עטליכע דורות, ביז עס איז געקומען משה, וועלכער איז אויפ-געצויגען געווארען אין פרעה'ס הויז, צוגעזעהען דאס רחבות'דיגע לעבען פון די מצרים און די אונטערדריקונג פון זיינע ברידער. אַט איהם, משה'ן, איז ערשט דורך פילע מיה און נסים געלונגען צו בעפרייען די יודען פון גלות. דעריבער פייערן מיר יעדען פסח דעם זמן חרותנו מיט גרויס פאָרד.

אַנדערש אָבער איז פורים. אַט דאָ טאָמט די גזרה און איהר בטל ווע-רען פון אַ קאָפּיר פון אַ מלך טפש. אחשוורוש, דער טפש, האט זיך פון יעדען געלאָזט בעאיינפלוסען און אי-צוויי האט דאס געדויערט 210 יאהר. בעת ס'האָבען געוועלטיגט מעהרערע פרעה'ס במשך עטליכע דורות, ביז עס איז געקומען משה, וועלכער איז אויפ-געצויגען געווארען אין פרעה'ס הויז, צוגעזעהען דאס רחבות'דיגע לעבען פון די מצרים און די אונטערדריקונג פון זיינע ברידער. אַט איהם, משה'ן, איז ערשט דורך פילע מיה און נסים געלונגען צו בעפרייען די יודען פון גלות. דעריבער פייערן מיר יעדען פסח דעם זמן חרותנו מיט גרויס פאָרד.

אַנדערש אָבער איז פורים. אַט דאָ טאָמט די גזרה און איהר בטל ווע-רען פון אַ קאָפּיר פון אַ מלך טפש. אחשוורוש, דער טפש, האט זיך פון יעדען געלאָזט בעאיינפלוסען און אי-צוויי האט דאס געדויערט 210 יאהר. בעת ס'האָבען געוועלטיגט מעהרערע פרעה'ס במשך עטליכע דורות, ביז עס איז געקומען משה, וועלכער איז אויפ-געצויגען געווארען אין פרעה'ס הויז, צוגעזעהען דאס רחבות'דיגע לעבען פון די מצרים און די אונטערדריקונג פון זיינע ברידער. אַט איהם, משה'ן, איז ערשט דורך פילע מיה און נסים געלונגען צו בעפרייען די יודען פון גלות. דעריבער פייערן מיר יעדען פסח דעם זמן חרותנו מיט גרויס פאָרד.

צום 85-טען געבורט-טאג פון טשעכאסלאוו -

קישען פרעזידענט מאַסאַריק.

די פרעסע פון דער גאַנצער וועלט ווידמעט איצט פילע פלאץ דער פערזאָן פון טשעכאסלאוואקישען מלכה-פרעזי-דענט מאַסאַריק, וועלכער פייערט היי-יאָהר זיין 85-טען געבורט-טאָג. און ס'איז נישט וואָס זיך צו וואונדערען. דאס איז דאך, "פאר עקסצעלענץ" אַ גרויסער מענטש, און גרויסע מענטשן געהערען דאך צו דער גאַנצער וועלט. צוזאַמען מיט דער טשעכאסלאוואקישער רעפובליק פייערט דעריבער מאַסאַ-ריק'ס געבורט-טאג יעדער געמאָקראַט, וועלכער זעהט ווי דער גרויסער דע-מאָקראַטישער געזאַנץ, ווי מאַסאַריק'ס גרויסער גייסט האָט פון געפֿעל פון די היסטאָרישע געשעהענישען בעוויזען צו בעשטאָנען אַ גרויסע, אונגעהענגיג-מלכה, וואָס שטיצט זיך אויף פרינצי-פען פון אויפריכטיגער דעמאָקראַטיע.

פרעזידענט מאַסאַריק איז דער מאַן, וועלכער האָט די גרעסטע פערזינלעכע בערערדען. האט ממכן, דער הילטא-אישער מיניסטער, געוואלט זעהען די שעהנע וושי אַ נאָקט-האט ער דעם טפש איינגעפֿירט, ער זאָל אַרויסגעבען אַ בעפעהל, זי זאָל קומען אל המשתה אַ נאָקטע און אחשוורוש האט געפֿאָלגט. האט דער מלך געוואלט האבען אויפ'ן אָרט פון וושי'ן אַ גזרה בתורה טובת מראה, אַ שעהנע מלכה - האט איהם ווידער דער מיניסטער הגי אַריינגע-דערהט די גרינע אסתר, וואס חוט של חן משוך עליה" - וועלכע איז געווען שעהן געפֿארבט, אַזוי אויך איז געלונ-גען דעם צורר המן אַרויסצובעקומען פון קעניג אַ גזרה: אויסצורג'ענען אַלע יודען. המן אָבער, דער פאָטער פון וויהא'ן איז געוועזען נישט פילע קלוגער פון זיין ווזהן. ער האט גע-דאַרפט צו פערשטעהן, אַז ווען ער וועט אַרויסגעבען אַ פֿענעטליכען גזר: להרג ולאבר את כל היהודים" - ווען עס וועט זיך ווענדען אין לעבען פון אַלע יי-דען, וועט קומען צו פֿעראייניגונג צווי-שען, דער "אגודה" מיט "מורח", ציו-ניסטן מיט דעמאָקראַטען, ביידע קליי-נענדלעך-פֿעראייניגט, קהלה מיט'ן בע-קער-צאָך און אַלע ווי איינער וועלען זיך בעמיהען המנ'ס גזרה מבטל-צו-וויין, אַזוי, אַז די מפה וועט ער, המן, האבען, ווי ס'איז ווירקליך געווען.

דעריבער ווערט פורים נישט אנער-קענט אַלס אַלגעמיינער נאציאָנאַלער יום טוב ווי פסח, אין וועלכען יודען זענען בעפרייט געווארען פון אַ לאַג-דויערענדיגן גלות, נור אַלס נס, וועל-כער איז געשעהן דורך אַ מלכ'ס טשעות און ווערט דעריבער געפראָוועט מיט פֿערהליכקייט, שכרות און שאַס.

ענדעקעס נאָך געמאַכט אַ מאַנעוור און כלומרשט אַרויסגעשטעלט זייערס אַ קאָנדידאַט, אינברעזייט, ווען אויף דער צווייטער זיצונג האָבען זיי שוין אויך געשוויגען. די בע-בע, וועלכע זענען נאָך נישט ביי זיך געאייניגט, האָבען אויך נישט אַרויסגעשטעלט שוין קאָנדידאַט, די פ. פ. פ. האָבען חשק צו אַ וויצע-פרעזידענט, נאָר אַלס קאַנ-דידאַט אויף פרעזידענט האָבען זיי אויך נישט קיינעם, כּווייט אפּשר האָבען די יודען עמיצען... נאָר אַזוי ווי קיינער האט דאך קיין קאָנדידאַט נישט אַרויס-געשטעלט, האָט מען אינגאנצען נישט געוועלט אויך די צווייטע זיצונג האָט זיך געענדיגט מיט גאַרינישט. ד"ה פֿראַקטע ווערטער - מ'קומט נישט צום פסוק...

אַלץ ווי געווען... די פ. פ. פ. האָבען אַריינגעטראָגען אַ טאַרשלאַג, אַז נישט קוקענדיג דע-רויף, וואס מען האָט נישט אויסגע-וועלט קיין פרעזידענט, זאָל מען פונדעסטוועגן געהן ווייטער. דהיינו, מען זאָל וועלען אַ וויצע-פרעזידענט און לאָוויקעס, און דאָ, רבותי, הויבט מיר אָן צו בויערען אַ מחשבה אין מח: וואס זענען זיי געווען אויסען מיט דעם דאָזיגען פֿאַרשלאַג, צי האָבען זיי נישט געטראַכט צו האָבען אַ וויצע-פרעזידענט און אויב יא, מיט וועלכע שטימען, אויב אַדורכפֿיהרען אַ וויצע-פרעזידענט מוז מען אויך האָבען אַן-אַבסאָלוצע מערהייט פון 25 שטימען, וואס ווייטע פֿאַרנעם לערנט אויס אַ מענטש צו זיין אַ קינזער-מאַכער און אויב ס'געפֿהט נישט מיט'ן גלייכען וועג (כאָטש ווער מיטשטיינט געזאגט געהט היינט מיט'ן גלייכען וועג...) מוז מען זייער פֿאַרשלאַג.

וואס, איהר ווייסט נישט? איך אַליין פערשטעה עס אויך נישט. אינגאנצען קלאָר אָבער איז נישט די געשיכטע, אפּשר וועט עס זיך שפּעטער אַרויסוויי-זען, דערווייל איז זייער פֿאַרשלאַג אַדורכגעפֿאַרן און ס'איז געבליבען אַלץ ווי געווען...

ער מאַכט ברייט'ן... די ביטערע פֿאַרנעם לערנט אויס אַ מענטש צו זיין אַ קינזער-מאַכער און אויב ס'געפֿהט נישט מיט'ן גלייכען וועג (כאָטש ווער מיטשטיינט געזאגט געהט היינט מיט'ן גלייכען וועג...) מוז מען זייער פֿאַרשלאַג.

ניסטיש. דער וואויל פון טשעכישען פאָלץ פערשטעלט איהם נישט די אינ-טערעסען פון דער גאַנצער מענטשהייט אין אַלגעמיין. מאַסאַריק'ס געדאַנק געהט נישט אין אַ ריכטונג, וואס זאָל זיך קרייצען מיט דער אידעע פון אמת'ער דעמאָקראַטיע און הומאַניטאַ-ריזם. אויב עס לאָזען זיך מערקען דאָ און דאָרט געוויסע אַבנאָרגענען אין דער טשעכישער טאַקטיק, קאָן מען בע-הויפטען, אַז זי געהט נישט אין דער ליניע פון מאַסאַריק'ס הויכע געדאַנקען, ווייל מאַסאַריק איז מיט זיין גאַנצען נפש אַ דעמאָקראַט און מען קאן גלוי-בען, אַז אַלע רעאַקציע כּוואָליעס, וואס ווילען אונטערגראַבען די מויערן פון דער דעמאָקראַטישער טשעכישער רע-פובליק, וועלען צו-נישט ווערען. זעל-טען אַ לאַנד, וואו די נאציאָנאַלע מיי-דערהייטען זאָלען געניסען פון אַזוי פילע פֿרייהייט און טאַלעראַנץ, ווי אין טשעכאסלאַוואקיי. איך דענק נישט, אַז ס'זאָל זיין פֿערהאַן פילע אַוועלכע שטערט ווי בראַטיסלאַווא, וואו אַלע דריי גלייכ-בערעכטיגטע שפּראַכען: סלאַוואַקיש, אונגאַריש און דייטש ווערען אין דער זעלבער מאָס געאַכטעט. אויך דאס איז אָבער אַ רעזולטאַט פון דעם פֿרוי-דענט'ס טיפּעסער עטיק, וועלכער האָט פֿאַר זיין מלכה אָנגעצייכענט די אַמ-מעהרסטען עטישע האַנדלונגס - ליניע, ווייל מאַסאַריק איז אַ גרויסע אינדיווי-דועלעטעט, וואס שטעהט העכער פון פאָליטיקאָנעריי און פֿאַרטייל-ליידיגענאַפּט. ער אַליין האט קיינמאָל נישט געשא-פען אַנאייגענע פֿאַרטייל, ער האט נישט גרופּירט אַרום זיך אַ צאָהל דעפּוטאַטען דאָנענען האָט ער פֿערוואַנדעלט אַרום זיין פֿערוואַן דאס גאַנצע טשעכישע פאָלץ, זייענדיג זיין שיינענדער און איינער פון די זעלטענע שטערנס אין דעם ים פון רעאַקציע, וואס פערפלייצט היינט די וועלט.

אויב עס האַנדעלט זיך ווענען אונז, יודען, האָבען מיר נישט איינמאָל גע-האָט די מעגליכקייט זיך איבערצוציי-גען וועגען מאַסאַריק'ס פֿריינדליכעראַן אפילו האַרציגער בעצייגונג צו די יו-דישע ענינים. אַלעמען ליגט נאָך אין זכרון דער ריטועלער בלוט-בלבל געגען דעם יוד-הילדער, וואס איז אויסגענוצט געווא-רען פֿאַר אַנטעמישטער העצע. מאַ-סאַריק האט זיך דאמאלס מיט דער גאַנצער איבערגעגעבענהייט און אָפּפער-ווייליקייט אַקעגענגעשטעלט דער כּווא-ליע פון כּוואָליגענעריע, מיטהעלפֿענדיג אין אַ גרויסער מאָס צום זיעג פון אמת.

עס בלייבט אונז נאָר אַלעס אויסצו-דריקען דעם וואונש, אַז דער דאזיגער גרויסער גייסט זאָל נאָך לאַנג לייכטען פֿאַר'ן וואויל פון דער מענטשהייט.

שמעון קראַק, פֿראַג

אויסקלויבען באַדיי אַ קרומען, אַבי זיך צו פערשטאָפּען אויף חיונה. מיר האָבען שוין אַמאָל געשריבען וועגען אַוועלכע יונגעלייט, וואס האָבען אויסגעטראַכט אַ נייעם אופן פון פער-דינען געלד, דהיינו זיי קומען אַריין אין שטוב-געוועהנליך קלויבען זיי אויס וואו אַ געזא-הויבען און זיך צו בע-קלאָגען, אַז היות ווי ער גאַמאכט אַ ברייט און אַנאַרימאָן איז ער גאָר אַ גרויסער, בעט ער, אַז מען זאָל איהם אַרויסהעלפֿען. דערפֿיי גיט ער אָן אַ נאָמען מיט אַנאַדערעס, זייענדיג זיכער, אַז יענער וועט איהם בעשטימט גלוי-בען. לאין דער ערשטער צייט האט זיך דאס דאזיגע שפילע זיי טאַקי איינגע-געבען, פל זמן דאס האט געמאַכט איי-נער, אַזוי אָבער, ווי ס'האָבען זיך גע-פֿינען נאָך בעלנים צו "מאַכען" ברייט'ן, איז דאס געשעפט קאַליע געווארען.

אַ לענגערע צייט איז פון דעם מין פֿרנסה אַפּיסעל שטילער געווארען און אַט איצט, מעלרעט מען אונז, אַז די "פעלי-ברייט'ן" האָבען זיך אַרויסגעלאָזט אין שטאָדט. ביי איינעם האט דאס ווייב "געמפילט" און ער מוז זי שיקען אין שפיטאַל אַריין. ביי אַ צווייטען איז געבוירען געווארען אַ "טויט קינד" און ער מוז האָבען עס קובר צו זיין און ביי אַ דריטען איז געבוירען געווארען אַ "לעבעדיג יונגעלעך" און ער מוז מאַ-כען אַ ברייט...

די, וואס ווייסען פון דעם שפּיצעל, מילא, גיבען שוין נישט, פֿערהאַן אָבער

וואָס געהערט, וואָס געזעהן.

דאָס אמת'ע שפּילעל...

דעם נייעם מאַגיסטראַט, ווי ס'איז געווען פֿאַראַרשטעלען וועט נישט זיין אַזוי לייכט צווייפֿעלסלעך, וואָרעם לויט די כּחות-פֿערטיילונג איז נישטאָ קיין שום אַרויסזעט, אַז וועלכע ס'איז פֿאַרטיילט זאָלען האָבען אַ מערהייט און במילא זענען די אַלע יונגענען, וואס ווערען געוויינלעך געפֿירט, נישט מעהר ווי - ווי זאָל מען דאס אויס-דריקען - אַ זאָבאָוקע פון גרויסע, דערוואַקסענע מענטשן, פֿערטערער פון דער שטאָדט טשענסטאָבאָוו. מיט איין וואָרט - עס הויבט זיך אָן דאס אמת'ע שפּילעל...

דער פֿאַרלאַמענט.

פונדעסטוועגן מוז מען מודה זיין, אַז די צווייטע זיצונג האט שוין גע-האַט אַנאַליסקו פון אַנאַמח'ן פֿאַר-לאַמענט, אויב נישט לויט די דעבאַטען און פֿערהאַנדלונגען, יעדענפֿאַלס לויט דער אַרומונג פון בעזעצען די שטאָדט-טאַטעס. אַזוי, למשל, זענען אויף דער ערש-טער זיצונג די ראטמנער געוועסען אַהן אַ סדר, כאטש יעדער טאקע מיט זיין פֿראַקציע, אָבער עס איז נישט געווען בעשטימט יעדעס אָרט. ביי דער צווייטער זיצונג אָבער איז שוין געווען אַ סדר; די ענדעקעס האָבען צוויי רייען רעכעט, די בע-בע 2 רייען

צבי קאנטאר.

צום 15-טען יאָהרצייט פון יוסף תרומפלדאָר'ס העלדישען טויט.

מיט 15 יאָהר צוריק איז אויף די פעלדער פון גליל פאר דער פאלקס-בעפרייאונג געפאלען יוסף תרומפלדאָר. דאָר, „אין דבר, טוב למות בעד ארצנו“ — וועגן זיינע לעצטע ווערטער געווען און די דאזיגע ווערטער זענען פאר אונז געבליבען א ירושה און לאַ-וונג אין אונזער קאמפס-אַרבייט.

אין וואָס באשטעהט די גבורה און קדושה פון תרומפלדאָר'ן? פיעל זאָ-גען, אַז אין זיין טויט. אַנדערע זאָגען, פערקערט, אין זיין לעבען, וואָס איז תמיד געווען בעגלייט פון שטענדיגע טרוימען פאר דער יודישער גאולה. פאר אונז אַלעמען איז קלאָר תרומפלדאָר'ס גבורה און קדושה דוקא אין ביידע זאָכען, הן אין זיין לעבען און הן אין זיין טויט.

זיין לעבען איז נישט געווען ווי פון אַ דורכשניטליכען מענטש. יעדער מאָ-מענט ביי איהם איז געווען בעגלייט מיט תחבולות און זאָגן פאר דער צו-קונפט פון פאלק. וועלכעס ער האָט אַזוי שטאַרק מיט זיין גאָנץ לעבען ליעב געהאַט. תחבולות, פיאַנערעס, דער אַלף און תיו פאר דער פערזענליכ-ליכונג פונעם ציוניזם — תרומפלדאָר האָט עס געשאַפן. אַ טיפּ פון אַ נאצי-יאָנאלען קעמפער פאָרן כבוד פון יו-דישען פאלק אפילו אין גלות — תרומפלדאָר האָט עס בעוויזען אין פאָרט-ארטור. דער אייביגער אין יעדען מאָ-מענט געדאַנק וועגן ליעבע צו ארץ-ישראל און צו פרייהייט — אין די יו-טישע אָקאָפּעס האָט עס תרומפלדאָר בעוויזען דורך דער אָרגאַניזירונג פון נאַציאָנאַלע יודישע יוגענלייט, איבער-געגעבענע פאר ארץ-ישראל. פערטיידי-גען יודיש בעזיק און היטלער'ס יודיש-לע-בען אין ארץ-ישראל — תרומפלדאָר האָט עס בעוויזען מיט זיין הילף זשאַ-באַטינסקי'ן ביים שאַפן דעם יודישען לעגיאָן. אוועקגעבען דאָס לעבען און מיט דער ביקס אין דער האַרץ פאלען פאָרן פאָטערלאַנד — אין תל-חי תר"ף האָט ער עס מיט זיין בלוט און לעבען דאָקעמענטירט.

אין היינטיגען טאָג, ווען עס איז פערגעסען געוואָרען דער געדאַנק פון פיאַנערעס און ארץ-ישראל, ווען יע-דער, וואָס פאָהרט אַזוי, פאָהרט נישט כדי צו שאַפן פרייהייט-בעדינגונגען פאָרן פאלק, נאר זיך צו קוויטען מיט דער „פראַספּעריטי“ אין לאַנד, ווען קלאַסען-קאָמף איז געוואָרען אַ אידעע אין ישוב, ווען די נויטונדזשיקייט פון

אזעלכע, וואָס האָבען גרויס רחמנות און גיבן אַ שטענע גרבה. אין די היינטיגע צייטען איז דאס אויך אַ פרנסה — מען מאַכט ברית'ן...

די אמת'ע אשת-חיל. די גאַנצע שטאָט איז אויפגעווערט געוואָרען פון דעם דרייטען אָנפאַל, וואָס מען האָט געמאַכט אויף דער בע-אַמטין פון „באַנק ספּעדיעטש“, פרוי גאַטליב, נאָר נאָך גרעסערע אויפמער-קזאַמקייט און בעוואַנדערונג האָט אַרויסגעווען דער פאַקט, וואָס די דא-זיגע העלדישע פרוי האָט זיך נישט געלאָזט פערזיבען און דער אָנפאַלער האָט זיך בענגיגעט מיט געבען איהר אַ קלאַפּ אין קאָפּ און געמוזט ענטלוי-פּען אָהן געלד.

דאָכט זיך, אַז אַזאָ פאַל קאן מען זעלסטען פערציכענען. אָט פאַלען אַן רויבער אויף אַ שוואַכע פרוי, ווילען ביי איהר אַרויסריסען ס'געלד, שלאָגען זי און פונדעסטוועגן ווייזט זי זיי צוויי פייגען און דאס געלד בלייבט ביי איהר, ענטשולדיגט ביי דער באַנק.

אייגעל הייסט די דאָזיגע פרוי, נו ווייזט מיר נאָך אַ פרוי מיט אַזאָ נא-מען און אויב מען וועט מיר זאָגען, אַז די אייגעל איז אַנאָיסנאָה פון אַ פרוי, וועט עס נישט זיין איבערטרעבן ווילען וועלכע פרוי וואָלט נאָך געקאָנט בעווייזען אַזאָ העלדישקייט. יא, די פרוי אייגעל גאַטליב איז באמת אַנאָ-אשת-חיל.

זעלבסטשטענדיגקייט און אונאַבהע-נגיקייט ווערט מיט יעדען טאָג אַליס בולטער אָנגעזעהן — מוז יעדער נאצי-יאָנאלער יוד זיך אָנגעבען אַ דין-וחשבון:

צי קען עס ווייטער אַזוי געהן? יוסף תרומפלדאָר האָט אונז אי-פערזעלאָזט אַ ירושה, וועלכע מיר טא-רען נישט פערשוועכען! די נאַציאָנאַלע אַרבייטער-אָרגאַניזאַציע אין ארץ-ישראל וועלכע איז מיט אַ יאָהר צוריק גע-שאַפן געוואָרען מיט דער מיטהילף פון קרן תל-חי — שאַפט די בעדינגונגען פון נאַציאָנאַלען תחבולות, וועגן וועל-כען עס האָט געקעמפט און געטרוימט יוסף תרומפלדאָר. די דאָזיגע נאַציא-נאַלע הסתדרות העובדים נויטיגט זיך אין ווייטערדיגע מיטלען, וועלכע קרן תל-חי מוז שאַפן. עס מוז פערענדיגט ווערען דער „בית העובד הלאומי“ — דאס הייז פאָרן נאַציאָנאַלען אַרבייטער אין וועלכען עס דאַרפן זיך געפונען זייערע קולטורעלע און סאָנאַטערע אַנ-שטאַלען. די ערשטע אַמבולאַטאָריע אין תל-אביב פאר דעם תרומפלדאָר-טיפּ איז מיט דער הילף פון קרן תל-חי שוין געשאַפן געוואָרען. דאס איז אַבער ווייניג און דאס פאַלס מוז אין דער ווייטערדיגער אַרבייט ביייהילפן זיין.

יוסף הגלילי תרומפלדאָר.

מיט 15 יאָהר צוריק האָט זיך אָנגעשפילט אין דער קאַלאָניע תל-חי דער העלדישער אַקט, וואָס האָט געגעבען דעם אַנהויב צום ענטשען פון אַ נייעם יוגען דור אין יודישען פאלק.

תרומפלדאָר'ס טויט איז נישט די טראַגעדיע פון אַ יחיד, נאר אַ סימ-באָל פון עכט יודישער מסירות נפש, וואָס פליסט אַרויס פון יענעם אַלסטען קוואַל פון יודישער העלדישקייט, וואָס איז פערקערפערט אין די מכבים, בר-גורא און בר-כוכבא.

„קרן תל-חי“ דערציילט די יודישע יוגענד אין גייסט פון די אַלע יודי-שע העלדען אין אַלע צייטען, וואָס האָבען געקעמפט פאר יודישען כבוד און פערטייגט איהם מיט זייער אייגען בלוט.

15 יאָהר איז אַ קליינער צייט-אַבשניט און דערצו אין דער געשיכטע פון אַ פאלק, וואָס האָט אַנאָר פון טרויערע יאָהרען. אַבער אין דער קור-צער צייט איז ענטשטאַנען אַנאָרמעע פון צעהנער טרויערע, וואָס דער סימבאָל „תל-חי“ בעלייכט זייער וועג. אין דער זעלבער צייט זאָגט „קרן תל-חי“ פאר דער אויטאָפּלדונג פון דער יוגענד, שאַפט פאַר זיי קורסען און שו-לען און ברייט איהם זיין טעטיגקייט אויך אויף אַלע געביטען פון דעם שאַפן און בויען אין ארץ-ישראל.

די יאָהרצייט פון תרומפלדאָר איז די צייט פון חשבון-הנפש פאר די, וואָס געהן זיין וועג און זענען מקיים זיין תורה. דער חודש אדר איז דער מאָנאַט-אַנאָ-חודש פאר „קרן תל-חי“. די ווייטעג פון תרומפלדאָר'ס זכרון, מוז געהן צוזאַמען מיט די פראַקטישע אַנשטרענגונגען פאַר מעגליך מאַכען די דערפולונג פון זיין גייסטיגער ירושה, וואָס הייסט: בנין, שמירה והגנה של עמ-ישראל וארץ-ישראל.

ועדת „קרן תל-חי“ בצנטר-החובה.

ער וועט זיין אַ גרויסער חזן. די וואָך האָט ה' ש. ניימאָן געפראַכט אַ גרוס פון אונזער בן-צור, דעם זי-גער יצחק ריכטער, וועלכער לערנט אין ווילנא ביי דעם בעוואוסטען חזנים-קאָמפאָזיטאָר דאַמאַשעק.

ווי ה' ג. דערזעהלעט, מאַכט ער גרויסע פאָרשטריט און ווי מבנים זא-גען, וועט ער זיין אַ גרויסער חזן. אויף דעם פערזאָנלענעם פרייטאָג-צונאָכטס איז ער זאָגאַר איינגעלאָדען געוואָרען מקבל שבת צו זיין אין דער אַלסטער ווילנער שוהל.

ה' ריכטער לערנט זעהר פליסיג, אַרבייט גאַנצע טעג און פערשולקאַמט זיך אין זיין פאַר. אין אַ קורצער צייט אַרום וועט ער בעזוכען אונזער שטאָט און אונז מהנה זיין מיט זיין קול ערוב וגוים.

מיר וועלען נאך פון איהם נחת הא-בען, ער וועט נאך זיין אַ גרויסער חזן.

ער דאַרף האָבען אַ היטלער... די גאַנצע ציוויליזירטע וועלט קעמפט געגען היטלער'ן און איך זאָג אייך, אַז ביי זיין גאַנצער גרויזאמקייט איז ער דאך אין אַ געוויסער מאָס צו-נוץ גע-קומען, ווייל אַ סך יודען, איבערהויפּט דייטשע יאָהודים, וועלכע האָבען פער-לייקענט זייער יודישקייט, זייער אַנציע-העריגקייט צו דער יודישער גאַנצער האָט היטלער דערמאנט ווער זיי זענען און זיי געצווינגען זיך צו פערטראַכ-

דער אַבמאָר פון „מזרחי“ מיט'ן ק. ל.

אין דער לעצטער צייט איז געווען בעוואַנדערט אַקטועל די שטעלונג פון „מזרחי“ צום „קרן קימת“. דער „מזרחי“ האָט געמליך געהאַט אַ בעוואַנדערטע בונדע דער פונאַנדערטלייזונג פון קרן-קימת באַוועג, וועלכע איז נישט געווען אין דער פראַקטיק צו די לייסטונגען פון די בעוואַנדערטע פארטייען. חוץ דעם און דאס איז געווען דער עיקר, האָט דער „מזרחי“ געהאַט וויכטיגע בעוואַ-רענישען אין ענינים פון רעליגיעזען באַקאַנטער, פאָרערענדיג, אַז אויט'ן קאַלאָניאַלע-באַדען פון קרן-קימת זאָל אָפּגעהיטען ווערען דער יודישער דת אין פּויען פערנעהם, כדי עס זאָל נישט זיין אין ווידערשפּרוך צו די רעליגיעזע געפיהלען פונעם רוב תורמים פאר ק. ל.

און מען מוז בעמערקען, אַז ביי דעם צושטאנד האָט דער „מזרחי“ נישט אי-פערקערטען זיין טעטיגקייט פאָרן קרן קימת, נאָר ווייטער פאָרטגעוועזט זיין יאָהרען-לאַנגע אַרבייט פאר דעם דאָזיגען פאָנדר. דער „מזרחי“ האָט בכלל אַ סענטימענט פאָרן קרן קימת. עס וועט נישט זיין איבערטרעבן, אויב מען וועט זאָגען, אַז דעם רעיון פון ק. ל. האָט פראַפאָגירט און אַרבייט געדרינגען צווישען די ברייטע יודישע מאַסען נאָמינאַלען דער „מזרחי“. זיי נע רבנים האָבען עס אין די שוהלען און בתי-מדרשים געוועקט דאס דריי-לענדען בעוואוסטזיין פון די יודישע פאלקס-מאסען לטובת דעם אויפבו-יווערק אין א״י און אַ דאָנק טאקי דער דאָזיגער טעטיגקייט פון „מזרחי“ הא-בען זיך גענומען די בעדייטענדע שפּענ-דונגען פון די יודישע רעליגיעזע מא-סען לטובת ק. ל. — הן אַלס נאָר-מאָלעס תרומות, הן אין דער פאָרם פון גדרים ביים עולה לתורה זיין, כשרות וכדומה. קומענדיג אויף דעם וועג צו די ברייטע יודישע מאַסען, האָט דער „מזרחי“ בעצייכענט דאס אויפבו-יווערק אין א״י אַלס אַתחלת דגולה-גאולה האַרץ והאומה-און געלענקט די גאַנצע

גריפּע, פערקיהלונג און האַטאַרען

גראַסירען אַמסטאַרקסטען אין צייט פון שאַרפע וועטער-ענדערונגען.

פערקיהלעט, נאר פערברענגענדיג אַדער טרעפּענדיג זיך מיט מענשען, וואָס זע-נען פערקאַטערט, הוסטען און פער-קיהלעט. אין די היינטיגע צייטען זענען מיר אין אַ בעסערע לאַגע ווי אַמאָל, ווייל מיר האָבען אַ סך אויסגעפּרובטע וויי-זאמע מיטלען, וואָס ווערען אנגעווע-נעט ביי גריפע און פערקיהלונגען. איי-נע פון די דאזיגע זענען טאַגאַל-טאַב-לעטקעס, וועלכע מאַקן בעקומען אין יעדער אַפּטייק.

„ניע דאָמי“ ווי אַזוי אַלזאָ קאנען מיר פאָדערן פון דער פּוילישער מלוכה נאַציאָנאַלע רעכט, ווי אַזוי קאנען מיר האָבען פּרעטענציעס צו די פערביסענע אַנטי-סעמיטען, אַז אונזערע, אימשיינס גע-זאָגט אייגענע יודען, האָבען אַזאָ בע-ציהונג צו אַ יודישער צייטונג? האָבען דען די דייטשע יאָהודים נישט געטראַכט אַזוי ווי עס טראַכט דר. לעפּאַלד קאָהן? וואָלט דען נישט געווען אַ ברכה פון הימעל, אַז אַזאָ זשידען זאָל בעקומען אַ לעקציע פון היטלער'ן? גלויבט מיר זיכער, אַז ער האָט זיך עס כשר פערדינט, איך וואָלט איהם דאָן די ערשטע לעקציע יודיש אויסגעלערנט.

ער און נאך אַזעלכע ווי ער, דאָר-פען נויטיג האָבען אַ היטלער...

עס איז זיי געראַטען.

יעדעס יאָהר אָרדנען איין די מכבי-ער אַ טראַדיציאָנעלען באָל. וואָס זיי זענען אויסען מיט די בעלער, איז פאַר אַלעמען קלאָר, זיי מיינען נישט די הגדה נאָר די קנייזלעך. זעלסטען אַבער האָבען זיי פון די דאָזיגע בעלער גע-האָט ריח.

אַט, למשל, בין איך געווען פאר-יאָהרען ביי זיי אויף דעם טראַדיציא-נעלען באָל אַזאָ געווען אַ רחמנות צוזאָקען, ווי אַזוי די עטליכע גע-צעהלטע פאַרלעך האָבען זיך געדרייט אין זאָל אונטער די קלאנגען פון אַר-

אויפּמערקזאַמקייט אויף אַט דעם שטרא-ה-לענדען ווינקעל אין כדור האַרץ, וואָס איז שוין היינט געוואָרען דער צענט-רעל פונקט אין יודישען לעבען.

דאך אַבער האָט דער „מזרחי“ בין לעצטענס נישט געקאָנט זיך ווידעמען אינגאַנצען דער קרן-קימת אַרבייט צו-לעב דעם, וואָס די גערעכטע פאַר-רונגען זיינע זענען נישט פּעריקוויכטיג געוואָרען. ערשט לעצטענס איז נאך לאַנגע אונטערהאַנדלונגען פון „מזרחי“ מיט'ן קרן-קימת-וויזעקאָריס געפונען געוואָרען די פאַסענדע לעזונג. עס איז געגרינעט געוואָרען ביים הויפט-ביי-ראָ פון קרן-קימת אַ „מחלקת-חרדים“ און די געזאַמעלטע געלדער פון „מזרחי“ און תנועת „תורה ודבורה“ ווערען גע-שיקט אויף איהר קאַנטאָ, וועלכע וועט זיי פערווענדען בלויז אויף רעליגיע-זער קאַלאָניאַציע. אַ דאָנק די בעמ-הונגען פון „מזרחי“ האָט זיך אויך דאס ווירעקטאָריס פון קק"ל פערפליי-כטעט אָפּגעהיטען אויף איהר באַדען דעם יודישען דת, שבת, כשרות וכדומה. ביי דער זאכלאַנג קאן און וועט דער „מזרחי“ מיט דאָפּלעטן אייפער זיך וויד-מענען דער קק"ל-אַרבייט. מיט אַ פער-שטאַרקטע ענערגיע וועלען די „מזרחי“ פאָרשטעהער פאָדערען פון די רעליגיע-זע מאַסען זייערע תרומות לטובת קרן-קימת, ווייל מיר האָבען יעצט די גא-ראנטיע, אַז די דאזיגע געלדער ווע-לען זייער ציעל נישט פערפאַסען.

ביי דער פאָרשטעהענדער פּוירם-אַקציע פאר ק. ל. ליגט אַ חוב אויף יעדען רעליגיעזען יוד צו שפּענ-דען מיט אַ ברייטער האַנד הן אין די קערות און מחצית השקל און הן בעת די פאָרשטעהער פון „תורה ועבודה“ בעוועגונג וועלען זיי בעזוכען. די אַר-בייט פון „מזרחי“ איז אין אַ גרויסער מאָס אנבעלאַנגט פון דער מיטהילף פון די רעליגיעזע מאַסען, בפרט ביי דער איצט שטראָהלענדער עליה קיין ארץ-ישראל.

עמנואל פרידמאַן

גריפּע, פערקיהלונג און האַטאַרען

גראַסירען אַמסטאַרקסטען אין צייט פון שאַרפע וועטער-ענדערונגען.

פערקיהלעט, נאר פערברענגענדיג אַדער טרעפּענדיג זיך מיט מענשען, וואָס זע-נען פערקאַטערט, הוסטען און פער-קיהלעט. אין די היינטיגע צייטען זענען מיר אין אַ בעסערע לאַגע ווי אַמאָל, ווייל מיר האָבען אַ סך אויסגעפּרובטע וויי-זאמע מיטלען, וואָס ווערען אנגעווע-נעט ביי גריפע און פערקיהלונגען. איי-נע פון די דאזיגע זענען טאַגאַל-טאַב-לעטקעס, וועלכע מאַקן בעקומען אין יעדער אַפּטייק.

„ניע דאָמי“ ווי אַזוי אַלזאָ קאנען מיר פאָדערן פון דער פּוילישער מלוכה נאַציאָנאַלע רעכט, ווי אַזוי קאנען מיר האָבען פּרעטענציעס צו די פערביסענע אַנטי-סעמיטען, אַז אונזערע, אימשיינס גע-זאָגט אייגענע יודען, האָבען אַזאָ בע-ציהונג צו אַ יודישער צייטונג? האָבען דען די דייטשע יאָהודים נישט געטראַכט אַזוי ווי עס טראַכט דר. לעפּאַלד קאָהן? וואָלט דען נישט געווען אַ ברכה פון הימעל, אַז אַזאָ זשידען זאָל בעקומען אַ לעקציע פון היטלער'ן? גלויבט מיר זיכער, אַז ער האָט זיך עס כשר פערדינט, איך וואָלט איהם דאָן די ערשטע לעקציע יודיש אויסגעלערנט.

ער און נאך אַזעלכע ווי ער, דאָר-פען נויטיג האָבען אַ היטלער...

עס איז זיי געראַטען.

יעדעס יאָהר אָרדנען איין די מכבי-ער אַ טראַדיציאָנעלען באָל. וואָס זיי זענען אויסען מיט די בעלער, איז פאַר אַלעמען קלאָר, זיי מיינען נישט די הגדה נאָר די קנייזלעך. זעלסטען אַבער האָבען זיי פון די דאָזיגע בעלער גע-האָט ריח.

אַט, למשל, בין איך געווען פאר-יאָהרען ביי זיי אויף דעם טראַדיציא-נעלען באָל אַזאָ געווען אַ רחמנות צוזאָקען, ווי אַזוי די עטליכע גע-צעהלטע פאַרלעך האָבען זיך געדרייט אין זאָל אונטער די קלאנגען פון אַר-

לויטן

ווייזלונער נייעס.

שטענשטאכאוווער נייעס.

קאמוניקאט פון י. ג. פ. ל.

די דראמאטישע טעקציע ביי די י.ג.פ.ל. ארבייט זעהר אינטערסאנט. עס ווערט צוגעגרייט די פינפטע „הערשל אסטראפאלער“, וועלכע וועט ווערן געשפילט פון די היגע בעסטע כוחות.

פרייטאג, דעם 22 ד. ח. 9 אָווענד וועט פאָרקומען אין לאָקאל פון דער געוועזענער פארשטאנדער צווייטער ליטעראַרי-שער אָווענד מיט'ן אַנטייל פון דער דראַמאטישער טעקציע. די דאָזיגע אָווענד דען האָבען שוין ביי די פערזאָנלעכע א שם און האָבען אַלעמאָל ערפּאָלט.

די עספּעראַנטיסטען-טעקציע א. נ. פון דר. זאַמענהאַף, ביי י.ג.פ.ל. האט נאך דער אָלגעמיינער פערזאָנלעכע אָנגעהוי-בען אויפסניי איהר טעטיגקייט. עס ווערען אָנגענומען איינשרייבונגען אויף דעם 1-טען קורס. ווי אויך אויף דעם פארטיילונגס-קורס. די קורסען ווערען געפיהרט דורך די בעסטע ספעציאַליס-טען אין אונזער שטאָט: ד"ר לעאָן אַש און פראָם. ז. בראַנדלעווויטש.

ס'ווערען אָנגענומען איינשרייבונגען אין דער טעקציע פון ענגלישער שפראַך און צום גימנאסטישען דאַמען קאַמפּלעט. די קאַנצעלאַריע פון דער געזעלשאַפּט איז אָפּען יעדען טאָג פון 9-10 אָווענד.

פון בע"ם.

היינט פרייטאג, דעם 15, 8 אָווענד, קומט פאר דאס איבערלייטענען די „לע בעדיגע“ צייטונג א. נ. „מנורה“. נאָכ'ן איבערלייטענען — די סקוויטע. מארגען שבת י"א אדר, 3 א זייגער נאכמיטאג קומט פאר א ספעציעלע אסיפה, געוויימטע דעם 15 יעהריגען אנדערען פון יוסף טרומפערדאָר. מיט רעפערעטען וועגען דער בע-דייטונג פון טרומפערדאָר'ן פאר דער יודישער יוגענד וועלען ארויסטרעטען די חברים: ל. קאפלינסקי, א. לענטשנער און ע. יאקובאוויטש. דינסטאָג, דעם 19 טען ד. ח. קומט-פאר א שיחה אויף אַקטועלע טעמען.

אלגעמיינע פערזאָנלעכע פון גמילת חסד, פילסודסקי 31.

זונטאג, דעם 17 מערץ ד. י. האלב 4 נאכמיטאג אין ערשטען טערמין און 4 נאכמ. אין צווייטען טערמין קומט פאר אין אייגענעם לאָקאַל די יעהרליכע אָלגעמיינע פערזאָנלעכע פון „גמילת חסד“. אַלע מיטגלידער דארפן אַנטהיל גע-מען אין דער פערזאָנלעכע.

פאָמערנאָנצען.

נאָכ'ן בעווייזען זיך פון פאָמערנאָנצען קען מען כמעט אין יעדען ווינקל, וואס איז בעשטימט פאר הויז-פרויען, געמונען פערשידענע פאָרשפּיטען, ווי צוגאָריי-טען פערשידענע אַרטטיגע מאכליים. אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן נאָהגעטען יום טוב איז כדאי צו דערמאנען וועגען פאָלגענדער פאָרשיפט ווי אַזוי צוצו-גרייטען א נישט טייערע און גלייכציי-טיג אויסגעצייכענטע פאָמערנאָנצען-טאָרט, וועלכער וועט זיין א ווילקאמע-נער מאַכל אויף יעדען יום-טוב'דיגען טיש.

פדי דעם פאָמערנאָנצען-טאָרט צו מאַכען מוז מען אויף א שוואַך פיינער שלאָנען א פיאַנע פון 6 אייער, 15 דעקא צוקער, צוגעבען 5 דעקא מעהל, 10 דעקא דר. עסקער'ס מאַנטשקע „בוסטק", 4 לעפּעל וואַסער, א האַלב פלעשעל דר. עסקער'ס ציטרין אייל און אין דעם אריינקוועטשען זאפט פון 3 פאָמערנאָנצען. די גאַנצע מאַסע לעגט מען דאָן אַריין אין א פאָרם, אויסגע-שמירט מיט פּוּטער און לאָזען באַקען אַרום 20 מינוט. נאָכ'ן אויסקהילען צו-שניידען אויף 3 שטיקען, נאָס-מאָכען מיט זאפט פון איין פאָמערנאָנצן און אַדורכלענען מיט קרעם, וואס ווערט געמאַכט פון דר. עסקער'ס פּוּרנינג, פאָמערנאָנצען-זאפט און פיאַנע פון א ווייסעל.

דעם אַזוי צוגעגרייטען טאָרט בעשמי-רען מיט לוקער (10 דעקא צוקער, א לעפּעל פאָמערנאָנצען-זאפט מיט וואַסער) און דאָן בעפּונצען מיט שטיקלעך פאָמע-ראַנצען.

שטיצט די געז. „הומכי עניים"

כל דכפין ייתי ויכול.

צווישען די פיעל צדקה-אינסטיטוציעס, וועלכע די היגע יודישע בעפעל-קערונג האט געשאפן, געפינט זיך אויך די געז. „הומכי עניים“, וועמענס ציעל איז, קומען צו הילף מיט לעבענס-פראָדוקטען אונזערע אַרימע בכבוד'ע ברודער, וועלכע וועלען בעסער הונגען מיט זייערע פרויען און קינדער, און נישט עפענטליך אויסשטרעקען זייערע הענד נאך נדבות. די געזעלשאַפּט „הומכי עניים“, וועלכע עקזיסטירט שוין משהרערע יאָה-רען, לייסטעט פיעל לטובת די היגע אַרימע בכבוד'ע יודען. יעדען שבת ווערט פערטיילט צו אַנ'ערץ 300 פאָמיליען ברויט און חלות, מיט וועלכען זיי ערנעה-רען זיך א גאַנצע וואָך. צוליב געלד-מיטלען איז איהר טעטיגקייט נאך ווייט גיט גענוענד. עס דערנעהנטערט זיך דער יום-טוב פסח, ווען פיעל בכבוד'ע יודען וועלען זיך שעהמען צו נעהמען עפענטליכע אונטערשטיצונגען. צו דעם דאָזיגען צוועק האט די געזעלשאַפּט בעשלאָסען צו מאַכען דעם היינטיגען פורים א זאמעל-אָקציע ביי דער היגער יודישער בעפעלקערונג. זאָל דעריבער יעדער יוד האַלטען אלס זיין הייליגסטען פליכט צו פער-מעהרען די שפענדונגען לטובת דער געז. „הומכי עניים“ און דערמיט בעוויי-זען, אַז עס וואַכט נאָך דאס אַלטע יודישע האָרץ, און אַז מיר זענען גרייט צו פאָרגרינגערען דעם גורל פון אונזערע אַרימע הונגעריגע ברודער. וואָלל השומע ינעם ותבוא עליו ברכת טוב.

נהום אש אבדו"ק.

שטענשטאכוב גירח אדר תרצ"ה.

פון קרן קימת לישראל.

קומענע וואָך ווערט ביי אונז אַדורכגעפיהרט די פורים-אָקציע. עס טאָרען צוגלייך נישט געפיהרט ווערען קיין שום אַנדערע ציוניסטישע זאמ-לונגען. אַלע אָרגאַניזאַציעס דארפן אָפּנעה-מען דאס פאַר זיי בעשטימטע מאַטערי-אל שבת אָווענד פון דעם טעקער-טאָראָט.

עס ווערט אויך געפיהרט אין די רייהען פון „מבפ" די אָקציע פון בע-גריסונגען אויף דער צווייטער מבפ"א. דע.

פון „השומר-הדתי“.

שבת פ' ויקרא 3-30 נאָכמ. קומט-פאר א פיקוד הקן, געוויימטע אָרגע-ניזאַציאָנעלע פראָגען.

זונטאג פ' צו 8-30 אָווענד קומט-פאר א פיערליכע אַקאַדעמיע געוויי-מעט דער 15-טער יאהרצייט און אַנ-דענקען פון יוסף טרומפערדאָר ז"ל. אַלע שומרים-ות קומען מונדורירט.

פון קרן חל-חי.

אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן בעשלוס פון דער רעוויזאָניסטישער וועלט-קאָנפּע-רענץ וועגען דער פראַקלאַמירונג פון חודש אדר אלס חודש הגיוס (מאָבילי-זאַציע חודש) האָט דער פּרעזידענט פון דער רעוויזאָניסטישער אונגאַן זאב זשאַבאַטינסקי אַרויסגעגעבען פאָלגענ-דען אויפטרופ:

„צה"ר, חילים, בית"רים! בית"רים! איין צום גיוס פאר דער אדר-אָקציע פון „קרן חל-חי“. די הכנסה פון דער דאָזיגער אָקציע איז געוויימטע פאר דער הסדרות-העובדים האַומית אין ארץ-ישראל, וואָס פּרעוואַנדעלט זיך שטופּענווייז אין אַ דעציירענדען כוח אין ישוב און וועלכע וועט פּרעזוכערן דעם פרינציפ פון בורות און קלאַסען-האַרמאניע אינ'ם אויפבויע פון דער יו-דישער מדינה.

אין איהר מיט גאַרנישט בערעכטיג-טער דערקלערונג, האט די ציוניסטישע עקזעקוטיוו אַטאַקירט דעם „קרן חל-חי“ — דעם גאַנצאַנאלען אויפבויע-פאנד. די דאָזיגע אַטאַקע איז נישט מעהר ווי אַנ'אומלעגאַלער פּרוב צו ברעכען דעם הסכם צווישען הצה"ר און דער ציוניס-טישער אָרגאַניזאַציע.

אויף דעם דאָזיגען פּרוב דאַרפט איהר ענטפערען מיט אַנ'אָנעשטערענ-טער און בעגייסטערטער אַרבייט לטובת דעם פאנד. אייער ענטפער דער ציו-ניסטישער עקזעקוטיוו וועט זיך אויס-דריקען דערמיט, וואס די אָקציע פון אדר ב' וועט איבערשטייגען מיט איהר פערנעם און איהרע הכנסות אַלע בייז איצט געוועזענע אָקציעס.

צה"רים, בית"רים, חילים! זייט גרייט צום גיוס אדר ב' למען „קרן חל-חי“! (—) זאב זשאַבאַטינסקי.

ני-יאָקאָ, אדר תרצ"ה.

פאר דעם נאָמען-טאָג פון מאַרשאַל פילסודסקי.

די שטאָט פערזאָנלעכע ווענדעט זיך צו אַלע שטענשטאכאָווער איינוואוינער מיט אַנ'אָפּעל צו דעקלירען די הייזער און די שווי-פענסטער פון די געוועזענער, ווי אויך אַנטייל צו נעמען אין אלע פיינרליכקייטען, וואס וועלען פאָרקומען דעם 19 מערץ ד. י. אין נאָמענסטאָג פון מאַרשאַל יוזעף פילסודסקי.

צוליבע דער בערגעניצטער צאָהל פלעצער אין קאָמערעל-טעאַטער, וואו עס וועט דעם 19 ד. ח. פאָרקומען א פיינרליכע אַקאַדעמיע, ווערען אלע אָרגאַניזאַציעס אָדער פּריוואַטע פּערזאָ-נען, וואס ווילען זיך בעטייליגען אין דער אַקאַדעמיע, געבעטען פריהער צו ווענ-דען זיך אין דער שטאָדטישער אָפּטייל-לונג פון בילדונג און קולטור.

הנחה-בילעטען נאָך וואַרשאַ אויפ'ן 19 מערץ.

לכבוד דעם נאָמענס-טאָג פון מאַרשאַל יוזעף פילסודסקי וועלען פון 18 ביז'ן 20 ד. ח. גילטיג זיין אויף די באַהענדל אינדיווידועלע הנחה - בילעטען נאָך וואַרשאַ פאר ד. י. וואס וועלען זיך בע-זאָרגען מיט ענטשפּרעכענדע בעטיילי-גונגס קאַרטעס, וואס זענען צו בעקומען אין רייזע-ביוראָ „אַרביס“.

די הנחות זענען גילטיג אויך אויפ'ן שנעל-ציג און בערעכענען 70 פראָצענט פון אַלטען באַהן-טאַריף. ביי א רייזע מיט אַגעווענליכען צוג וועט אַלואַ דער פרייז פון א רייזע אין ביידע זייטען בערעכענען 9.50 ז"ל. שנעל-ציג אַנ'ערץ 12 ז"ל. א בעטייליגונגס-קאַרטע קאָסט חוץ דעם 3 ז"ל.

די אַמטירונגס-שעה'ן אין די שטייער-אַמטען.

אַנהויבענדיג פון 12-טען ד. ח. זענען אין ערשטען און אין צווייטען שטייער-אַמט איינגעפיהרט געווארען נייע אַמטי-רונגס-שעה'ן.

אינטערעסאַנטען וועלען אין די פער-שידענע שטייער-רעפּערעטען אָנגענומען און ערלעדיגט ווערען פון 8 ביז 10 פריה. די נאָטשעלניקעס פון די שטייער-אַמטען וועלען אָנגעמען פון 10 ביז 11 פריה. די קאַנצעלאַריעס וועלען צונעמען קאַרעספּאָנדענץ און רעקורסען פון 8 ביז 1 א זייגער מיטאָג.

פון בית"ר.

שבת, דעם 16 ד. ח. 8 אָווענד, אָרדענט איין די מפקדה פון בית"ר אין לאָקאַל פון ברית הצה"ר, אַלע וואָלנאַטשטי 3.5 סאַר אַלע רעוויזאָ-ניסטישע אָרגאַניזאַציעס ווי ברית הצה"ר החילי, בע"ם אַנ'אָקאַדעמיע לכבוד דער 15-יעהריגער יאהרצייט פון יוסף תרומ-פלדראָר. די אַקאַדעמיע איז פאַרגע-זעהען מיט אַ זעהר רייכען אינהאַלט.

מען זאָרגט ווי יודען צו „פערזאָר-גען“ מיט פרנסות.

אויף דער זיצונג פון דער נייע-וועהלטער ראָדא פאָוואַטאָוואָ (קאָדענץ 5 יאָהר צייט) איז, צווישען אנדערע פלענער, בעשלאָסען געווארען אויסצו-בויען מלעטשטאָניעס [נאָן וועלען — א קרייז-מלעטשטאָניע נעבען דער באַהן, ווי אויך אין סאָקאַליק און אין אַסיא-קאָוו, וואו עס וועט ווערען אויסגע-קויפט מילך און אויסגעאַרבייט פּוּטער און קעז. אויך וועלען ווערען געשאפן איינקויף - צענטראַלעס פון אייער און תבואה און פערקויפט דאָרט, וואו דער פרייז איז העכער.

דער צוועק דערפון זאָל כלומר'שט זיין, אַז דער פּויער זאָל פאַר זיינע פראָדוקטען ערצילען אַ בעסערן פרייז, אָבער פאַקטיש איז דאס איינס פון די אַרויסשטויסונגס-פלענער, ווי אַזוי פון דעם יודישען פערמיטלער פּוּטור צו ווע-רען און איהם אַרויסרייסען די פרנסות.

באַנדיטען-אַנפאַל אין העלען טאָג.

אין דאָרף קאָפּידלאוו ווענען זונטאג 3 א זייגער נאכמיטאג אַריינגעפאלען 3 פערמאַסקירטע באַנדיטען צום פּויער אַנטאַני פאַרא און דראָעהנדיג מיט רעוואָלוערען האבען זיי רעוויידירט די אַנוועזענדע און צוגענומען 34 זאָלטעס געלד און א ראָווער אין ווערט פון 150 זל. אויך ביי דעם אַנוועזענדען שכן אַנטאַני גאַלינסקי האבען זיי צוגענו-מען 3 זל. געלד און א טאַשען-זיי-פערל.

האַלטענדיג שוין ביים פערזענדיגען דאס „שטיקעל אַרבייט“, איז גראַד אַנ-געקומען דער סובלאַקאָטאַר פראַנשטי-שעק פאַראַניא און אויך איהם האבען זיי מקבל-פנים געווען מיט די רעוואָל-ווערען און ביי איהם צוגענומען א גאָלדענעם זייגער און אַראַגעצויגען די עלעגאַנטע לאַק-שיך. נאָכדעם ווי זיי האבען געדראָהט נישט צו מאַכען קיין אַלאָרם, זענען זיי רעהיג אַוועק.

וידער אַ בלוטיגע זאַפּאָווע

בעת אַ זאַפּאָווע, וואס ס'האט איי-געאַרדענט דער „זווינאָנעק סטרועלע-צ-קי“ אין סאָמלין, איז פלוצלינג געפא-לען אַ שטאָם און עס איז געטראָפּען געווארען אין פיס אַ געוויסער יוזאָף טשעליק.

ווי עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, האט דער 22-יעהריגער סטאַניסלאָוו שים-טשעווסקי, ווענדנדיג בגילופין אַרויסגע-נומען אַ רעוואָלוער, מיט איהם מאַני-פולירט און אין רעוואָלטאָס האט דער רעוואָלוער אויסגעשטאָנען.

צוגעווישט 1000 זל.

אין זאָטשעו האבען זיך אין דער נאַכט פון זונטאָג אויף מאנטאג אין דער וואוינונג פון רעסטאָרעטאָר ליי-טשאק אַריינגעקומען גנבים, ווען ליי-טשאק האט זיך איבערגעוועקט, זענען צו איהם צוגעלאָפּען 2 פערשוין און איבערוואַרענדיג איהם די דעק אי-בער'ן פנים, האבען זיי איהם געהאַל-טען אַזוי לאַנג, ביז די איבריגע שות-פים האָבען בעוויזען צוצורויבען אַ גרעפּערען קוואַנטום ספּיריטוס און 1000 זל. געלד.

דער אַלאַמירטער פאָליציי איז ביז איצט נישט געלונגען אויסצוגעפונען די באַנדיטען.

ס'וועט זיין גרויס אין דירות.

מיט דער ביייהילף פון סטאַראַסטווא, ווידזיאַל פאָוואַטאָווי און מאַניסטראַט, ווערט שוין צוגעטרעטען צו בויען די הילצערנע הויזלעך פאר אַרבייטלעכע.

די ערשטע הייזער ווערען געשטעלט אויף שווי. באַרגאַריגאַס (געגענאָיאַבער דער גאַרעריי).

מען טרעט צו אויפצושטעלען הייזלעך אויף די דוואַלעס.

אויפ'ן אַטיאָקאָווער שאַפּעס ווערט שוין צוגעגרייט צו בויען די הילצערנע הויזלעך פאר אַרבייטלעכע. ס'ה וועלען היי-יאָהר אויסגעשטעלט ווערען 130 שטיק.

די פיינרונגען לכבוד דעם נאָמענס-טאָג פון מאַרשאַל פילסודסקי.

די פיינרליכקייטען לכבוד דעם נאָ-מענסטאָג פון ערשטען פוילישען מאַר-שאַל יוזעף פילסודסקי, וועלען היי-יאָהר אין אונזער שטאָט אויספאלען בעזונ-דערס אימפּאָזאַנט.

מאָנטאג דעם 18 אין אָווענד וועט פאָרקומען אַ צוזאַמענקומען פון אַלע אָרגאַניזאַציעס אויף פּלאַץ קאָזשימיע-זשאַ, וואו עס וועלען געהאַלטען ווע-רען רעדעס פון מאַניסטראַט-באַלאַקאָן.

דעם 19-טען האַלב 10 א זייגער פריה — צוזאַמענקומען אויפ'ן זעלבען פּלאַץ, וואו עס וועט אָפּנעמען אַ רע-פאָרט דער סטאַראַסטא.

10.30 וועלען ווערען אָנגעהויבט תפילות, אויך אין דער שוהל דורכ'ן חזן מיט'ן כאָר. 11.30 — אַ דעמילאָדע, 12 — פיינרליכע ערעפונג פון לעזע-זאָל פאר אַרבייטסלאָזע אין הויז פון ה' שוואַרצבאָרד, 1 א זייגער — פיינער-ליכע ערעפונג פון „סכראָן“ געגען גאָז, ווי אויך פון גייעס לאָקאַל פון „לאַפּפּ“, וועלכע געפינען זיך אין דער פאָסט-געביידע. 7.30 — אַ פיינרליכע אַקאַדעמיע אין זאָל פון גימנאַזיום.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט וועלען ווערען פערקויפט געלעקעס צום מיני-מאַל-פרייז פון אַ גאַנצען זאָלטי. דאס געלד איז בעשטימט פאַר די פערפליי-צונגס-געלייטענע אין גאַליציען.

אונאַנסירט.

דער ביי-זעצטיגער פערטרעטער פון היגען סטאַראַסטא ה' וואַלדיסלאָוו קושי-זשאַנאָווסקי איז — לויט אַ דעקלעט פון אינערן - מיניסטעריום — נאָמנירט גע-ווארען אַלס וויצע-סטאַראַסטא פון וויע-לונער פאָוואַטא.

דער סטאַראַסטא הייטט דער קהלה געבען אַ פאָסטען

די סטאַראַסטווא האט צוגעשיקט אין דער קהלה אַ פרייף, אין וועלכען זי בעט, אַז די קהלה זאָל געבען וועל-כען ס'איז געצאָהלטען פאָסטען דעם אַרימען קאָמפּאָזאַנט (געוויינטען אין מיליטער) יעקב מאַשקאוויטש, וועלכער בעזיצט אַ פערדינסט-אַרדען פאַר אויס-צייכענען זיך אויפ'ן באַלישעוויסטישען פראָנט.

7 טאָג אַרעסט אָדער 50 זאָלטעס שטראַף בעקומען פאַר געבען אַ קלאָפּ דעם לאַזניץ קורלאַנד.

אַ אינטערעסאַנטער פראָצעס איז פאַרגעקומען דעם פּעריג שבת אין היגען געריכט צווישען לאַזניץ מאַריץ קירלאַנד און וויקטאָר סלאַווינסקי, וועל-כער איז דורך דעם ערשטען אָנגע-קלאָנט געוואָרען פאַר פּוּזישע בעליי-דיגונג. דער פאָקט האָט זיך אָפּגע-שפּילט פאַר עטליכע וואָכען אין ביי-לאָר-סמאָר פון סוליקאָווסקי, וואו ס'איז ענטשטאַנען צווישען קירלאַנד'ן און סלאַווינסקי'ן אַ סכסוך, בעת וועל-כען דער אייביג הייזגער סלאַווינסקי האָט קירלאַנד'ן געעפּען אַ קלאָפּ אין געוויכט.

דאָס געריכט, פאַר וועלכען די פער-האַנדלונג איז פאַרגעקומען, האָט זיך בעמיהט, אַז די צדיקים זאָלען צווישען זיך שלום-מאַכען, אָבער סלאַווינסקי, אַ פנים זיכער אין גוטען פאַר איהם אויסגאַנג פון פראָצעס, האָט נישט גע-וואָלט אפילו 15 זל. געבען אַלס קנס פאַר'ן רויטען קרייץ.

נאָכ'ן אויסהערען עדות און נאָך די געלונגענע אָפּגעגעבענע ערקלערונג מצד ה' קירלאַנד, האָט דאָס געריכט אַרויסגעטראָגען דעם אַרטייל, אַז סלא-ווינסקי ווערט פערשטען צו געצאָהלען 50 זל. שטראַף אָדער 7 טאָג אַרעסט.

אָנ'אויפרייס אין אַ פּויערישען באַן-אויזען

אין דאָרף סאדאוויץ האט פאָסירט ביים פּויער זאָגראַליק אַנ'אויפרייס אין איינגעהייצטען באַק אויווען, וועל-כער, צושפּרינגענדיג אויף שטיקער, האט שווער ראָגירט אין פנים די פוי-ערטע אַנילעל. עס האט זיך אַרויסגעוויזען, אַז דער זוהן פון פּויער האט אין אויווען גע-האַט געהאַלטען דינעמיט.

Najstarsza CUKIERNIA
A. BŁASZCZYŃSKI i S-owie
 ALEJA 13 (róg ul. Piłsudskiego)
 po przeprowadzonym remoncie sali
 z dniem 15 marca r. b.
wznawia koncerty - dancingi.
 Od godz. 6 do godz. 12. Doborowa orkiestra.

SUKNOPOL
 Częstochowa, II-ga Aleja № 35, front
 עמפּעלעט אויפ'ן קומ. סטראָן די בעסטע
ס ה ו ר ו ת
אויף ראָמען = מאַנטלען,
הערן-אַנצייגער, פאַלטענע
 צו די ביליגסטע פרייזען פון די בעסטע
 ביליצער און טאַמאַשאווער פאַבריקען.
 איבערצייגט איין!

א קראַנקער מאַגען
 איז אַפֿט גורם פערשידענע קראַנקייטען.
 ZIOŁA z GÓR HARCU D-ra LAUERA
 איז אַ גוט מיטל צום רעגולירען דעם מאַגען. זיי בעווייזען
 אַבסטרקציע, זענען אַ מילד, נאטירליך דירעקטיוו-גאנג-מיטל
 זיי בעווייזען די פּויליש-עלעמענטען, וועלכע פער'סמען
 דעם קערפער
 ZIOŁA z GÓR HARCU D-ra LAUERA
 ווערען אויך גערן געברויכט דורך קראַנקע ביי לעבער-ליידען
 נירען, גאל-שטיינער און מערידען.

ideałem palaczy są gily
TYTONIOWKI
 żądać wszędzie.

Bank Gospodarst. Krajowego, Bank PKO.
 (22.000 קאָנסע קאָנסע קאָנסע)
 Pow. Bank Kredytowy S.A., Bank Zachodni
 S.A., Tow. „Hias”, Pow. Bank Związkowy
 Bank Handlowy, Bank Związku Spółek
 Zarobkowych, D|B T. Bunimowicz, Wilno
 Oddział Banku Drezdeńskiego, w Gdańsku, w Firdmę,
 Posyłek Bank B-cia Pakulscy
 הקרמ: בערלין, נעמען און אלע פאסט-אמטען. אַ בערלינגער פרייז-הנחה-אויף די
 אימפּאָרט-און עקספּאָרט-סחורות פון „מאַרנסין”.
 אינפּאָרט-און עקספּאָרט-אמטען אונטער-אויסגעבן:
 Przedst. Handlowe Z. S. R. B. w Polsce, Koszykowa № 4. tel. 9-58-83

KINO „EDEN”
 מעכטיקער פילם וועגן א גרויסן
 סער ליבע און אפּערעווייליגקייט

KOCHAŁAMGO
 אינסעציעניזם לויט'ן ראָמאַן פון באָם
 מיט ווייני גיבטאָן און פאַרל לוקאַס
 אויסער'ן פראַגראַם: דער ערשטער
 „דובובינג” גערעדט אין פויליש

KARKOLOMNE ZAKRETY
 מיט קלאַראַ באָן אין רישארד אַרלען.
Kino „LUNA”
 נייע פרעמיערע:

TERAZ I ZAWSZE
 אין די הויפט-ראָלען:
 גאָרי קופער, קאַרלאַ לאַמבארד
 און די 6-יעריגער
שערלי טעמפל
 שבת און זונטאָג מיטאָג
 Antek Policmajster.

ATLANTIC
 אַטלאַנטיק 14.
 גרויסער דאָפּעלער פילם:
Nieznajoma z telefonu
 מיט סאַלי עילערס און דושעמס דוגן
 און
Schowajcie swoje smutki
 מיט פליפּ און פלאַפּ.

Redaktor i wydawca: B. Bocian
Druck: B. Bocian, Aleja 6

יודישע טרופע, וואס דאסמאל איז דאס
 צו פערדאנקען דעם רעד. ש. פראַנק
 פון טעכענסטאָנצער, וועלכער האט די
 טרופע בעוואויגען צו בעוועקען וויעלע
 עס וואלט דאזי געווען דאס אויך
 אנדערע טרופעס אין זייער טרונגע
 וואָס וויעלען נישט אדורכלאזען.

מעלרונג
 צוליב ברעכען די בעשליסען פון
 צווייטען שניידער-צעך איז ה' אברהם
 פרידמאַן לויט'ן פאַרגאָרף 11, פונקט 2
 פון צעכען-געזעץ אויסגעשלאָסען געוואָ-
 רען פון צעך.

די פערזאָנלעכע
 2 פאָפּולערע פאַרשטעלונגען פון
 „פּרוי און איהר טיראַן” אין קא-
 מערל-טעאטער.

מאנטאג, דעם 25. ד. ח. 8 אָווענד
 און שבת, דעם 30-טען 4 נאַכט, וועלען
 אין קאָמעדע-טעאטער פארקומען צוויי
 פאַפּולערע פאַרשטעלונגען פון דער קא-
 מעדיע „פּרוי און איהר טיראַן”.
 בילעטען אויף ביידע פאַרשטעלונגען
 פון 50 גר. אָן זענען שוין אַ בעיקמען
 אין דער „קולטור-ליגע”, אַלע 12.

העלפט בויען אַ ספּאָרט-סטאָדיאָן
פאַר יודישע ספּאָרטלער.

די טעכענסטאָנצער יודישע ספּאָרט-
 לער אַרבייטען אין זעהר שווערע בע-
 דינגונגען, נישט האָבענדיג קיין אייגע-
 נעם ספּאָרט-סטאָדיאָן, וועלכער וואָל זיין
 ווי געהעריג איינגעאָרדענט. דאס אונזער-
 משפּליכט די ברייטע יודישע מאַסען צו
 טרייבען ספּאָרט און דערמיט אויך פיזיש
 זיך צו ענטוויקלען.

די פערזאָנלעכע פון טעכענסטאָנצער
 „מכבי” ווייסט ווי אַפּצושאַצען די וויכ-
 טיגקייט פון אַ סטאָדיאָן פאַר יודישע
 ספּאָרטלער און אַ דאָנק דער אַנגע-
 שטרענגטער טעטיגקייט פון דער פּער-
 וואָלטונג איז געלונגען צו בעיקמען
 אויף דעם אַיעל אַ געוויסע סומע געלד
 און שוין אין די נאָהנטסטע טעג וועלען
 זיך אָנהויבען די אַרבייטען. צוליב דעם
 אבער וואס די סומע געלד, מיט וועל-
 כער די „מכבי” דיספּאָזירט וועט נישט
 קענען דעקען די גרויסע אויסגאַבען,
 וועלכע זענען פערבינדען מיט'ן בויען
 דעם ספּאָרט-סטאָדיאָן ווענדעט זיך די
 פערזאָנלעכע מיט אַנאַפּעל צו דער
 גאַנצער יודישער געזעלשאַפט צו שפּע-
 דעם אויף דעם צוועק.

עס איז צו האָפען, אז די טעכענסטאָ-
 נצער יודישע געזעלשאַפט וועט דעם
 אַפּעל פון „מכבי” נישט אָדורכלאָזען
 אָהן עכאַ.

פון 'מ.ס.פ. מכבי’
באַקסער-סעקציע

די באַקסער-סעקציע פון „מכבי”
 טרענירט אינטענסיוו און גרייט זיך צו
 אַ גאַנצע רייזע וויכטיגע קאָמפּען.
 לעצטענס האט זיך די צאָהל מיטגלידער
 פון דער סעקציע אַ סך פערגרעסערט.
 די מיטגלידער מאַכען גרויסע פאַרטייט.
פוטבאָל-סעקציע

די פוטבאָל-סעקציע פון „מכבי” האט
 שוין אָנגעהויבען טרענירען. די טרע-
 נינגען קומען פאַר איין מאָל אין דער
 וואָך אויפ'ן ספּאָרט-פלאַץ און צוויי מאָל
 אין דער וואָך קומען פאַר ספּעציעלע
 פאַרברייטונגס-טרענינגען אין לאָקאַל.

מענער-ספּאָרט-שפיעל-סעקציע
 די נעץ און קאַר-באָל מאַנשאַפּטען
 פון „מכבי” טרענירען 3 מאָל אין דער
 וואָך אונטער דער לייטונג פון אינ-
 סטרוקטאָר ה' שאָר.

דאָמען-ספּאָרט-שפיעל-סעקציע
 די דאָמען-ספּאָרט-שפיעל-סעקציע פון
 „מכבי” ציילט איצט העכער 30 מיטגלי-
 דערנס, וועלכע טרענירען אונטער דער
 לייטונג פון אַ ספּעציעלען אינסטרוקטאָר.
 איינשרייבונגען אין אלע סעקציעס
 נעמען אָן דער סעקרעטאַריאַט פון מכבי
 (קאָנסעראַלע 13) יעדען טאָג פון 8
 ביז 10 אָווענד.

פון האַנדווערקער-פּעראַליין
 שבת, דעם 16-טען ד. ח. פונקטליך
 7 אָווענד קומט-פאַר אין אייגענעם לאָ-
 קאַל (אַלע 12) אַ בעריכטס-פערזאָנלעכע
 פון ראָמאַן ח' גאַלדבערג וועגן דער
 לעצטער ויצונג פון צענטראַל-קאָמיטעט
 אין וואַרשאַ.
 אַלע חברים ווערען געבעטען צו
 קומען פונקטליך.

PROTOKÓŁ
 z konkursu premiowego Kolfontaya.
 Sąd Konkursowy na posiedzeniu odbytem w dniu
 dzisiejszym w Katowicach przyznał jednolitość
 nie w myśl warunków konkursu premiowego firmy
 E.A. Kolfontay, Katowice-Bydów
 6 premji gotówkowych i 910 towarowych
 o łącznej wartości zł 6.000.-
 wybranych przez Sąd uczestnikom. Nazwiska otrzy-
 mujących nagrody pieniężne postanowiono ogłosić,
 a nadto zawiadomić pisemnie wszystkich innych
 nagrodzonych.
Sąd Konkursowy:
 Dr. Dąbrowski, Notariusz
 Dr. Zdzankiewicz,
 Dr. W. Safir,
 W. Pistier,
 E.A. Kolfontay,
 R. Czerniak.
 Katowice, dnia 28. lutego 1935r.
 P.S. Spis nagrodzonych złożony jest u przewodni-
 czącego Sądu Konkursowego Dra Dąbrowskiego,
 ul. Mieleckiego 10. Każda uczestnicząca kon-
 kursu otrzyma z fabryki osobne zawiadomienie
**Ogłoszenie premjowanych nagrodami pieniężne-
 mi nastąpi nie później niż za 14 dni.**

**גאסט-פאַרשטעלונג פון וועלט-
 בעריהמטען פאַלקס-ארטיסט
 א. סאַמבערג.**

אַנשטאָט רעקלאַמע, וועלען מיר בע-
 פער איבערגעבען, וואס עס שרייבט די
 פרעסע וועגען סאַמבערג'ן. 70 יודישע
 אַנגעזעהנטע שרייבער פון דער גאַנ-
 צער וועלט האָבען אַנטרעקענט סאַמבערג'ן
 אלס איינעם פון די גרעסטע יודישע
 אַרטיסטען אויף דער וועלט. מיר וועלען
 דאָ איבערגעבען וואס עס שרייבען איי-
 ניגע פון זיי.

שלוש אָש: „איך האב שוין אין מיין
 לעבען פיעל טעאטער געזעהן און איך
 זאָג, יודען, אַז איהר ווייסט נישט ווע-
 מען איהר פערמאָנט אין סאַמבערג'ן,
 דאס איז דער נייער רודאָלף שילדקרויט”.
 דוד בערגעלסאָן: „א. סאַמבערג איז
 איינער פון די גרעסטע אַקטיאָרען אויף
 דער וועלט”.

ד. י. שפּער: „סאַמבערג איז אַ
 גרויסער טאַלאַנט. זעהענדיג סאַמבערג'ן,
 דערמאָן איך זיך אין די גרויסשפּערעכער
 פון ווינער בורג-טעאטער”.
 נחמן מייזעל: „אַ שמאַקער, אייגענ-
 אַרטיגער, קרעפטיגער טאַלאַנט איז
 סאַמבערג. א. סאַמבערג איז יאָדערדיג,
 פּויליזטיג, אַ מחיה'דיגער אַקטיאָר! פון
 די בעליבסטע אַרטיסטען ביים יודישען
 „עמך”.

זלמן וילבערצווייג: „סאַמבערג איז
 אַ זעלטענער שפּעפּערישער קינסטלער,
 איינער פון די בעליבסטע אַרטיסטען
 אויף דער יודישער בימה”.

**די ווילנער אַפּערעטען-טרופע אין
 וויעלן.**

אומגעריכט האט וויעלען געהאט די
 אנגענעמע איבערראשונג צו האָבען
 אויף צוויי גאסטשפילער די בערוהמטע
 ווילנער אַפּערעטען-טרופע, וועלכע האט
 דינסטאָג געגעבען דעם „אַמעריקאנער
 לייטוואק” און מיטוואָך, מאַטקע פון
 סאַבאָדעק. ווי איבעראל האט אויך
 אין וויעלען די טרופע געהאט גרויס
 סוקצעס. דער איבערפולטער זאַל האָט
 פסד געשטורמט פאַר אַפּלאַדיסמענטען
 און נישט אַראָבעלאזט די אַרטיסטען
 פון דער סצענע.

דאס פאַרל כאטש און נחמה האט מיט
 יעדער בעוועגונג זייערע דעם עולם
 ענטזיקט אויפ'ן העכסטען גראַד. אַבאָבער
 אויך דער קינסטלער קדיש מיט זיינע
 פרייע און היימישע בפועלונגען און
 זשעסטיקולאציע, גראַדנער מיט זיין
 אייראָפּעאישער און דיסטאָנירטער האל-
 סונג, ווינטער מיט איהר שעהנער שטי-
 מע, זינגען און טאַנצען, טאפּעל מיט
 איהר טעמפּעראמענט, האָבען דעם
 עולם שטאַרק בענייטערט. אויך ראַבין
 האט שעהן אויסגעפיהרט זיינע כאַראַק-
 טער-ראָלען.
 וויעלען האט בכלל שוין לאנג נישט
 געהאט אַ בעסערע, פערזאָנלעכע

**שטראָף-פאַרשפּיעטען אין דער גע-
 וועגעבונג וועגען האַנדעלס-ביכער.**

אויף די דאָזיגע אינטערעסאַנטע און
 אַקטועלע טעמע אָרדענט-אין א פאַר-
 לעזונג דער היגער בוכאַלעטערען-פערזאָן.
 דער רעפּעראַט וועט פאַרקומען דעם 23
 ד. ח. און וועט געהאַלטען ווערען דורך
 אינוש. ה. שפּיר.
 פרטים אין די נאָהנטסטע נומערן.

**אַלע טרעפּען זיך מאָרגען אויפ'ן
 „טאָן-באַל”.**

מאָרגען שבת אָווענד וועט אין פיי-
 ערלעכער-זאַל ענדליך פאַרקומען דער
 טראַדיציאָנעלער „טאָן-באַל”. די אַרגע-
 ניאַטאַרען פון דער אימפּרעזע האָבען
 נישט געקאָרט קיין מיה, אַז דער באַל
 זאָל אויספאַלען אימפּאַזאַנט. נעמענדיג
 אין אַכט די פאַפּולערקייט פון „טאָן-
 באַל” איז מעהר ווי זיכער, אַז די פערזאָנלעכע
 וועט אָדורך מיט אַ גרויסען ערפּאָלג.

**רעזולטאַט פון קאָנקורס-פרייז פון
 דער פירמע „קאַללאַנטא”.**

דאס פרייז געריכט אונטער דעם פאַר-
 זיך פון נאַטאַר ה' ד"ר דאַמבראַוויסקי
 האט אין דער צווישענצייט געוויסענע
 האפט אָדורכגעקוקט די פיעל טויזענ-
 דער אַנטוואָרטען און האט די 916
 פרייז-טרעגערנס פּעסענטועצט, וועלכע
 די פאַבריק „קאַללאַנטא” האט שוין
 בעשטימט מויעל געווען. ווי אונז
 שיינט האט די געלד-פרייזטרעגערין
 פון די 6-טע פרעמיע אַ זעהר גוטען
 ענטפער איינגעשיקט. דער נאמען פון
 דער פרייזטרעגערין וועט אין קורצען
 פּערזענלעכע ווערען. די צוטיילונג
 פון דער 1-טער פרעמיע וועט בעשטימט
 אַדוואָרטען גרויס פערזאָנלעכע פּערזאָנלעכע.

**פאָהרט איהר אויף פורים קיין
 וואַרשא, געהט אין „אַראַראט”.**

צוליב'ן נאָמענטאָג פון מאַרשאַל
 פיליטורסקי, וואס פאַלט אויס אין די
 פורים-טעג, האט דאס באָהן-מיניסטעריום
 פערבליגט דאס פאָהרען קיין וואַרשא
 מיט 70 פראָצענט.

אַזוי ווי עס גרייטען זיך צו פאָהרען
 מאַסען מענשען פון אונזער שטאָט,
 גיבן מיר זיי אַנאַעצה טובה: וועט איהר
 זיין אין וואַרשא, לאָזט נישט דורך די
 געלענעהייט און געהט אין טעאטער
 „אַראַראט”, וועלכער שפילט אין דער
 געביידע פון „נאָוואַשטי” (ביעלאָנסקע
 5). בעסער פערברענגען ווי אין „אַראַ-
 ראַט”, קען מען שוין נישט. דאס איצטי-
 גע פראַגראַם „אַראַראט פאָהרט אָוועק”,
 איז דאס שלאַנער-פראַגראַם און אלע
 פראַגראַמען. מען לאַכט אָהן אויפהער,
 מען הערט די שטענע לידער פון יודי-
 שען וואַרשא, ווייל עס טרעטען דאָרט
 אויף די בעסטע רעווי-קינסטלער.